

rijksuniversiteit
 groningen

faculteit der letteren

cultuur en cognitie

Cultuureducatie met Kwaliteit Groningen

Nulmeting

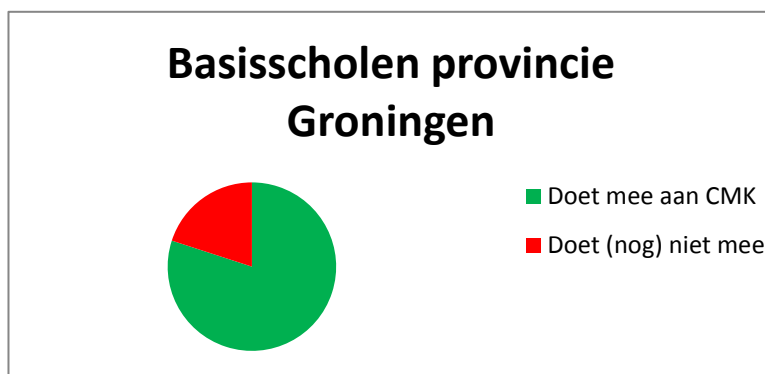
Eelco van Es

8 februari 2016

Inleiding

Deze nulmeting binnen de landelijke subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (2013-2017) brengt in kaart wat de stand van zaken is wat betreft cultuuronderwijs op de scholen voor primair onderwijs die deelnemen aan deze regeling in de provincie Groningen. Van de in

totaal 298 basisscholen hebben 238 (80% van het totaal aantal scholen) een CMK-bijdrage gekregen om te werken aan de borging van cultuuronderwijs in de school.

De gegevens waarmee in deze

meting wordt gewerkt zijn betrokken uit de individuele aanvragen van de scholen, waarin ze aangeven hoe ze werken aan cultuuronderwijs, waar ze willen komen, en hoe ze de CMK-gelden willen inzetten om dit te bereiken.¹ Hierbij zijn, in het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit, vier pijlers van belang, die terugkomen in het Format Aanvraag Cultuurgelden: (1) de aanwezigheid of ontwikkeling van deskundigheid wat betreft cultuuronderwijs op de scholen, (2) de aanwezigheid van een eigen schoolvisie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan, en (3) een zekere samenhang in het cultuuronderwijs, in verschillende gradaties als cultuurprogramma's, cultuurmenu's en doorlopende leerlijnen. Een randvoorwaarde voor dit alles is (4) het tot stand brengen of onderhouden van relaties met een cultuureducatief netwerk (culturele instellingen, steuninstellingen, kennisinstellingen, overheden, cultuurcoaches, BIKkers, etc.).²

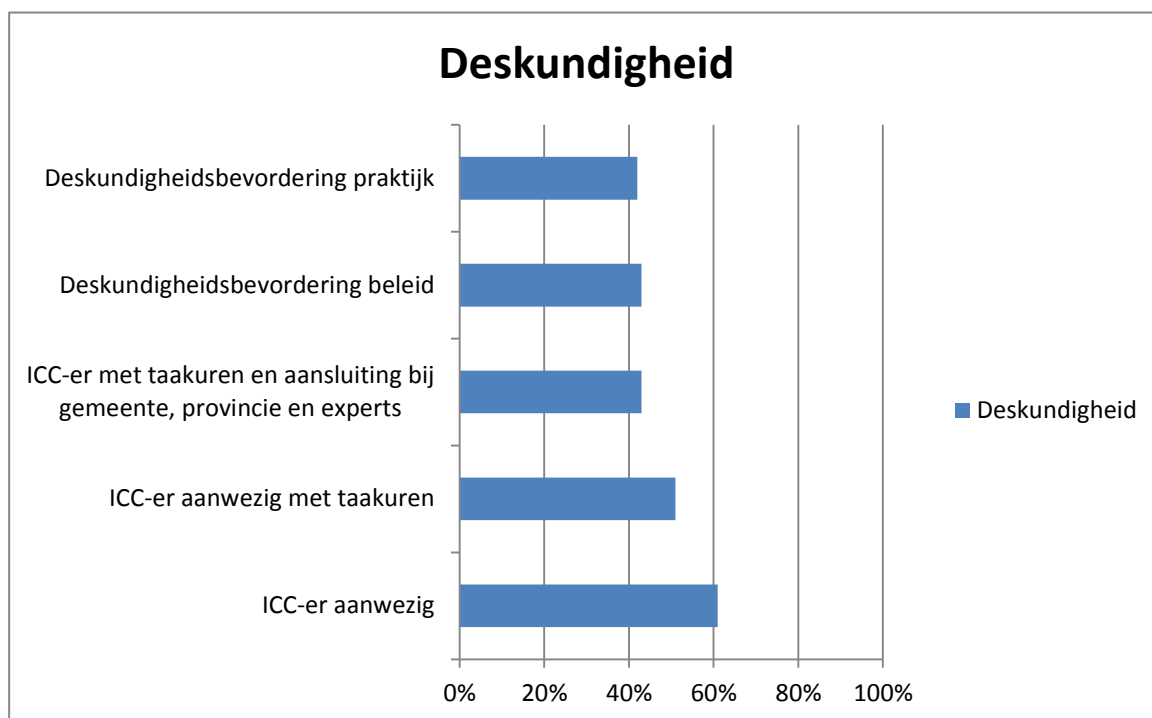
Deze nulmeting dient als beginpunt voor de evaluatie van CMK Groningen, met behulp van het evaluatie-instrument EVI. In deze meting wordt alleen de huidige, en niet de gewenste situatie van de scholen weergegeven. De nadruk ligt hierbij op zaken die door scholen en een instelling als K&C eenduidig lijken te worden opgevat. Met EVI wordt het mogelijk om ook de zaken die begripsmatig wat onduidelijker zijn (zoals het werken met 'doorlopende leerlijnen' cultuuronderwijs) te evalueren. Hieronder zullen de uit de aanvragen verworven gegevens in totaal, per gemeente (bijlage 1) en per bovenschoolse instelling (bijlage 2) in kaart worden gebracht.

¹ Zie het 'Format Aanvraag cultuurgelden; Cultuureducatie met Kwaliteit Groningen', dat door elke aanvragende school is ingevuld. Dit is in te zien op <http://www.cmkg groningen.nl/format>. De deadlines voor de aanvraagrondes die in deze nulmeting zijn meegenomen waren 1 juni, 1 oktober en 1 december 2015.

² Voor een nadere beschouwing van inhoud en samenhang van deze pijlers, zie Zernitz, Doelstellingen in Beeld, pp. 50-52.

Deskundigheid

Deskundigheidsbevordering is een belangrijke doelstelling binnen Cultuureducatie met Kwaliteit. Om cultuuronderwijs beter te kunnen borgen, dienen scholen deskundig(er) te worden op dit gebied. De aangewezen persoon om deze deskundigheid te verwerven en uit te dragen is de ICC-er (de interne cultuurcoördinator), een gecertificeerde leerkracht. In deze meting zal worden aangegeven hoeveel scholen een ICC-er in huis hebben, en wat men schoolbreed in het afgelopen schooljaar heeft gedaan aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

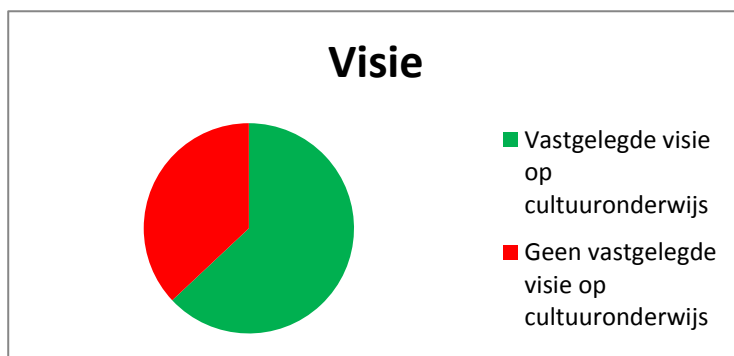
Op 61% van de aan CMK Groningen deelnemende scholen is een gecertificeerde ICC-er aanwezig. Van deze ICC-ers heeft 83% vaste taakuren binnen de school om deze functie te vervullen. Dat betekent dat op 51% van de deelnemende scholen een ICC-er aanwezig is, met toegewezen uren om deze functie actief in te vullen. Op 43% van de deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig met vastgestelde taakuren en aansluiting bij een gemeentelijk en provinciaal netwerk, die wordt bijgestaan door een expertteam. Regelmatig geven scholen aan niet de beschikking te hebben over een ICC-er, maar wel over diens vastgestelde taakuren, een gemeentelijk en provinciaal netwerk, of een expertteam op het gebied van cultuuronderwijs.

43% van de aan CMK Groningen deelnemende scholen heeft in het schooljaar 2014-15 gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van beleid. 42% van de scholen heeft werk gemaakt van vakinhoudelijke deskundigheidsbevordering op het gebied van kunst disciplines, erfgoed of nieuwe media.

Visie

Uit de beschikbare deskundigheid voor een school volgt de mogelijkheid om een eigen visie op cultuuronderwijs te formuleren. Een schoolvisie op cultuuronderwijs is noodzakelijk om cultuuronderwijs onder eigen regie een plaats te geven in het curriculum – en dit is een voorname doelstelling binnen CMK Groningen. Visies op cultuuronderwijs komen logisch voort uit aanwezige deskundigheid op de school, of de mate waarin deze aanspraak kan maken op externe deskundigen. Om te weten wat men wil met cultuuronderwijs, moet men weten wat er te willen *is*.

Van de 238 aan CMK deelnemende scholen geeft 63% aan een eigen visie op cultuuronderwijs te hebben, die is vastgelegd in een beleidsplan. Van de scholen met een eigen ICC-er in dienst

heeft 75% ook een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs. Van de scholen met een ICC-er met vaste taakuren, geeft 75% aan een eigen schoolvisie op cultuuronderwijs te hebben.

Van de scholen met een ICC-er in dienst die zowel vaste taakuren heeft, als aansluiting bij gemeentelijk / provinciale netwerken en expertteams heeft 76% een eigen schoolvisie op cultuuronderwijs.

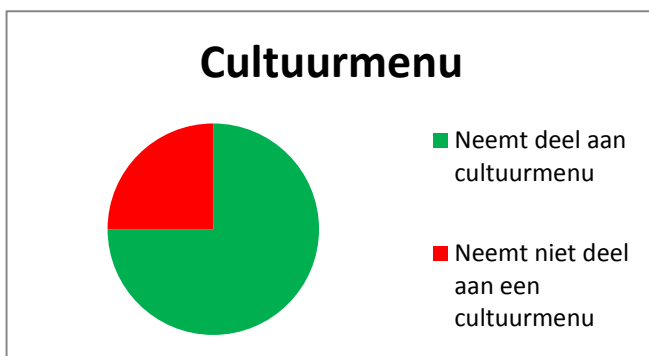
Van de scholen die in het afgelopen schooljaar 2014-2015 aan deskundigheidsbevordering op het gebied van visievorming hebben gewerkt, heeft 71% een eigen schoolvisie op cultuuronderwijs. Van de scholen die de beschikking hebben over een ICC-er met vaste taakuren, aansluiting bij expertteams en lokale netwerken, en die ook recent hebben gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van beleid, heeft 70% een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs.

Samenhang

Deskundigheidsbevordering en een eigen visie op cultuuronderwijs moeten leiden tot een samenhangend(er) cultureel aanbod op de scholen, in de vorm van cultuurprogramma's, cultuurmenu's of doorlopende leerlijnen. Daarbij kunnen ze ook leiden tot organisatorische samenhang: een gericht contact met omliggende netwerken en expertise.

Van de deelnemende scholen geeft 95% aan structureel culturele activiteiten aan te bieden aan leerlingen. Onder 'structureel' verstaat men in dit verband elke vorm van cultuuronderwijs die meer dan eenmaal op de school langskomt ('jaarlijks', 'terugkomend'). 79% van de scholen geeft aan een 'cultuurprogramma' te hebben, 'het geheel van activiteiten dat er voor zorgt dat een school zijn beleidsvoornemens en doelstellingen op het gebied van cultuuronderwijs realiseert'.³

Een specifieke doelstelling van CMK Groningen 2015-2017 is dat elke deelnemende school aan het eind van dit programma deel neemt aan een cultuurmenu.⁴ Nu is dit, afgaand op de

aanvragen, 75% van de deelnemende scholen. Bij activiteiten uit het cultuurmenu maakt men meestal gebruik van het 'bezoeken van culturele aanbieders', en 'voorstellingen op school of locatie'. De 'kunstenaar in de klas' (de

zogenaamde BIKker) wordt in dit verband minder genoemd.

Een cultuurmenu is, in de woorden van K&C, een "[op] basis van de gebundelde vraag van scholen, in een of meer gemeenten, geformuleerd aanbod van activiteiten, dat een getoetste kwaliteit heeft en dat tegen een vastgestelde prijs door gemeentelijke partners wordt aangeboden aan het lokale onderwijs."⁵ Het is de vraag of scholen het begrip 'cultuurmenu' hetzelfde opvatten als hierboven wordt geformuleerd. 37% van de scholen die aangeven deel te nemen aan een cultuurmenu, hebben geen eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs. Op basis van de bovenstaande definitie is dit moeilijk te begrijpen; een cultuurmenu komt immers voort uit de 'gebundelde vraag van scholen', en deze gebundelde vraag kan pas worden geformuleerd als de verschillende scholen helder hebben wat ze precies willen met cultuuronderwijs, en waarom – en dit wordt vastgelegd in een schoolvisie.

³ Format Aanvraag cultuurgelden, p. 4.

⁴ Zie het Plan van Aanpak CMK Groningen: Bestendigen, uitbreiden en verankeren van het cultuuronderwijs in Groningen.

⁵ Idem.

Scholen die niet deelnemen aan een cultuurmenu doen dit soms bewust. Regelmatig wordt aangegeven dat het geboden aanbod in cultuurmenu's 'te duur' is, of niet past in de plannen van de school – juist die scholen die al verder lijken te zijn met het nemen van de regie over hun eigen cultuuronderwijs, zien soms af van deelname aan een cultuurmenu. Het streven om alle aan CMK deelnemende scholen in de provincie Groningen aan een cultuurmenu te helpen, schiet dus mogelijk zijn doel (inhoudelijke borging van cultuur in de school) voorbij. Voor sommige scholen zou dit, in hun eigen beleving, een stap terug zijn.

Van de scholen met een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs neemt 75% deel aan een cultuurmenu. Van de scholen met een ICC-er met vaste taakuren in dienst, die aansluiting heeft bij een gemeentelijk of provinciaal netwerk en bij expertteams cultuuronderwijs is dit 79%. Van de scholen waarin een ICC-er over al het voorgaande (netwerk en taakuren) kan beschikken en die ook een eigen visie op cultuuronderwijs hebben geformuleerd, neemt 78% deel aan een cultuurmenu. Als de school ook nog recent aan deskundigheidsbevordering heeft gedaan neemt 88% (bij hen die hebben aangegeven alleen 'deskundigheidsbevordering visie' te hebben genoten), 77% (bij 'deskundigheidsbevordering disciplines') en 85% (bij deskundigheidsbevordering op het gebied van zowel visie als disciplines) deel aan een cultuurmenu.

In de hogere 'ambitiescenario's' 3 en 4, die staan voor een hogere mate van inhoudelijke borging, wordt samenhang in cultuuronderwijs uitgedrukt met het begrip 'doorlopende leerlijn cultuuronderwijs', dat verticale (van groep 1 tot 8) of horizontale (aansluitend bij andere vakken en de ontwikkeling van de leerling) samenhang in het curriculum uitdrukt. Van de 238 aan CMK deelnemende scholen geven 122 scholen (51% van het totaal) aan met een doorlopende leerlijn cultuuronderwijs te werken. Dit is opmerkelijk, omdat slechts negen scholen (4% van het totaal) aangeven zich nu in scenario 3 of 4 te bevinden. Dit wijst op een zeer verschillende interpretatie van het begrip 'doorlopende leerlijn cultuuronderwijs' door K&C en de aanvragende scholen.⁶ Scholen vatten dit begrip ruim op, en betrekken het op bijvoorbeeld een jaarlijks aangeboden 'vakoverstijgend' schoolbreed project, of het in huis hebben van methoden die een lessenserie mogelijk maken in een vak uit een van de culturele disciplines, zoals erfgoed of muziek. In het kader van CMK Groningen drukken de doorlopende leerlijnen iets anders uit: het gaat hier om "aansluiting bij de (culturele) competenties van leerlingen en om samenhang met andere vakken en activiteiten op school, om daarmee een

—
⁶ Voor een uitgebreide bespreking van dit concept, zie Zernitz, pp. 31-35.

geïntegreerd onderdeel van het onderwijs te zijn.”⁷ Vakoverstijgende projecten en leerlijnen voor verschillende culturele disciplines kunnen hieraan bijdragen, maar de aanwezigheid van deze zaken verzekert de doorlopende leerlijn cultuuronderwijs niet.

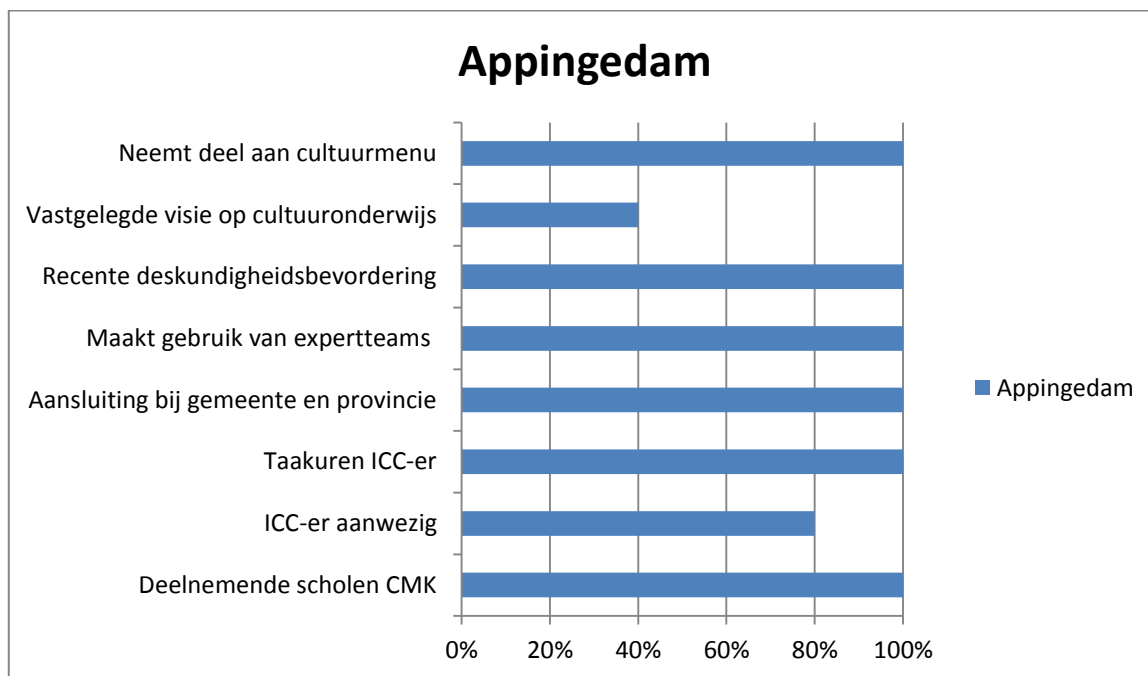
In de onderstaande bijlagen zal per gemeente en per bovenschoolse instelling worden uitgewerkt hoe de stand van zaken is wat betreft cultuuronderwijs. Per gemeente wordt aangegeven hoeveel scholen deelnemen aan CMK, hoeveel deelnemende scholen een ICC-er in dienst hebben met vastgestelde taakuren, hoe de scholen de aansluiting met gemeentelijke en provinciale netwerken ervaren, of er in het afgelopen schooljaar gewerkt is aan deskundigheidsbevordering, of er sprake is van een eigen schoolvisie op cultuuronderwijs, en of men deelneemt aan een cultuurmenu. Per bovenschoolse instelling wordt in kaart gebracht hoeveel scholen deelnemen aan de regeling CMK, hoeveel deelnemende scholen een ICC-er met vaste taakuren in huis hebben, of er recent gewerkt is aan deskundigheidsbevordering, en in welke mate er sprake is van visievorming op het gebied van cultuuronderwijs.

Zoals hierboven vermeld, komen de zaken die met de huidige beschikbare gegevens nog niet precies genoeg kunnen worden geduid in deze nulmeting niet of nauwelijks voor. De aanwezigheid van doorlopende leerlijnen cultuuronderwijs kan nog niet goed worden vastgesteld. Hetzelfde geldt voor de mate van *gericht* contact tussen de scholen en omringende cultuureducatieve partijen. Daarnaast blijven ook de mate waarin leerresultaten van cultuuronderwijs door de scholen worden geëvalueerd,⁸ en of er structureel teamoverleg plaatsvindt over cultuuronderwijs hieronder verder buiten beschouwing; het eerste gebeurt slechts op acht procent van de deelnemende scholen, het tweede op elke deelnemende school.

⁷ Geciteerd uit het visiedocument van de hand van K&C, dat alle scholen in de provincie Groningen bij aanvang van deze ronde CMK hebben ontvangen: *Bovenop de toren: Beleidsplan voor een raamwerk doorgaande leerlijn cultuuronderwijs*, p.14.

⁸ De evaluatie van leeropbrengsten is een landelijke CMK-doelstelling. In Groningen wordt deze doelstelling niet specifiek nagestreefd; ze is wel een natuurlijk uitvloeisel van verregaande integratie van cultuurvakken in het onderwijs.

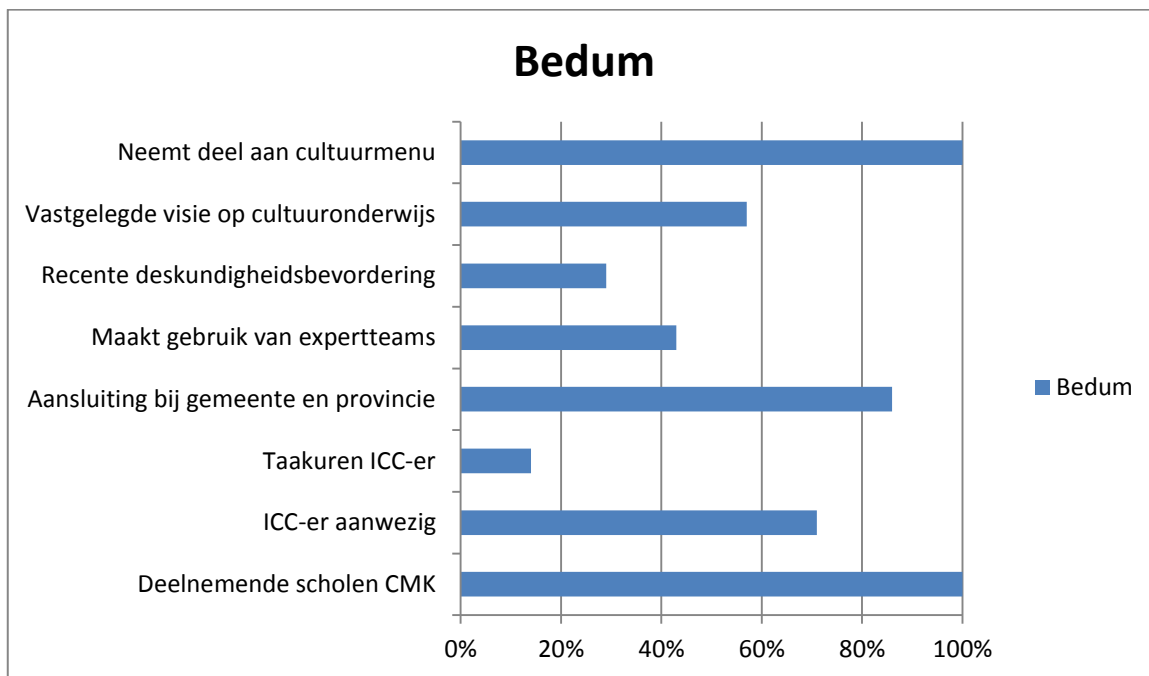
Bijlage 1 – Verhoudingen per gemeente⁹

Vijf van in totaal vijf scholen in de gemeente Appingedam doen mee aan de regeling CMK. 80% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er. Alle deelnemende scholen geven aan dat er taakuren voor een ICC-er zijn, dat er aansluiting is bij gemeentelijke en provinciale netwerken, en dat er gebruik kan worden gemaakt van expertteams. Alle deelnemende scholen uit Appingedam hebben in het afgelopen schooljaar 2014-2015 deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs genoten.

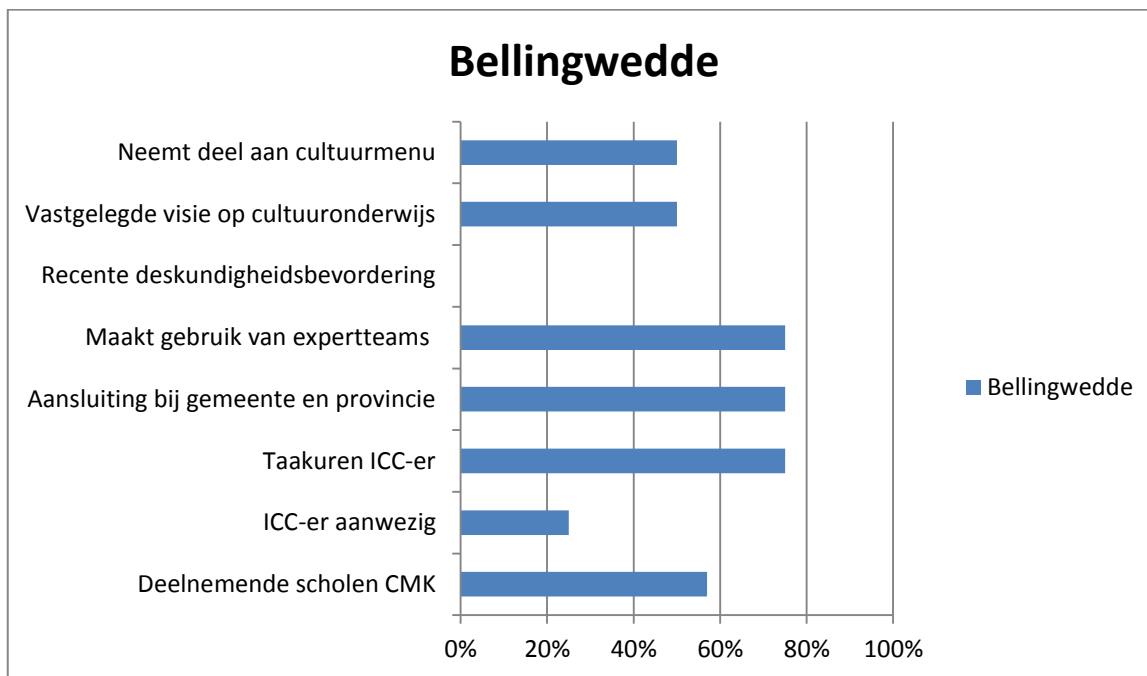
40% heeft een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs. Alle nemen deel aan een cultuurmenu

⁹ Indien de vermelde gegevens niet kloppen, kunt u contact opnemen met de auteur via e.van.es@rug.nl. In april 2016 wordt deze nulmeting eenmalig herzien.

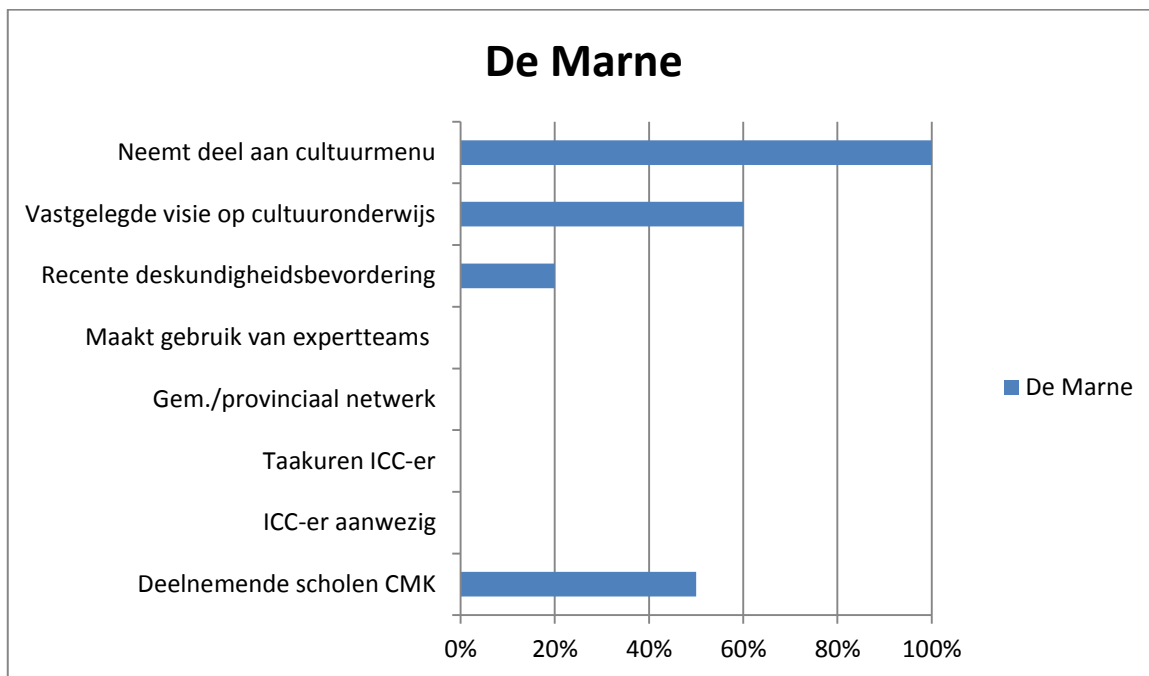
Zeven van in totaal zeven scholen in de gemeente Bedum doen mee aan CMK. 71% van de scholen heeft een ICC-er. Op 14% van de scholen zijn er vaste taakuren voor een ICC-er, 86% is aangesloten bij een gemeentelijk of provinciaal netwerk, 43% doet een beroep op externe expertteams. 29% van de scholen heeft in 2014-2015 aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs gedaan.

57% heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan. Alle nemen deel aan een cultuurmenu.

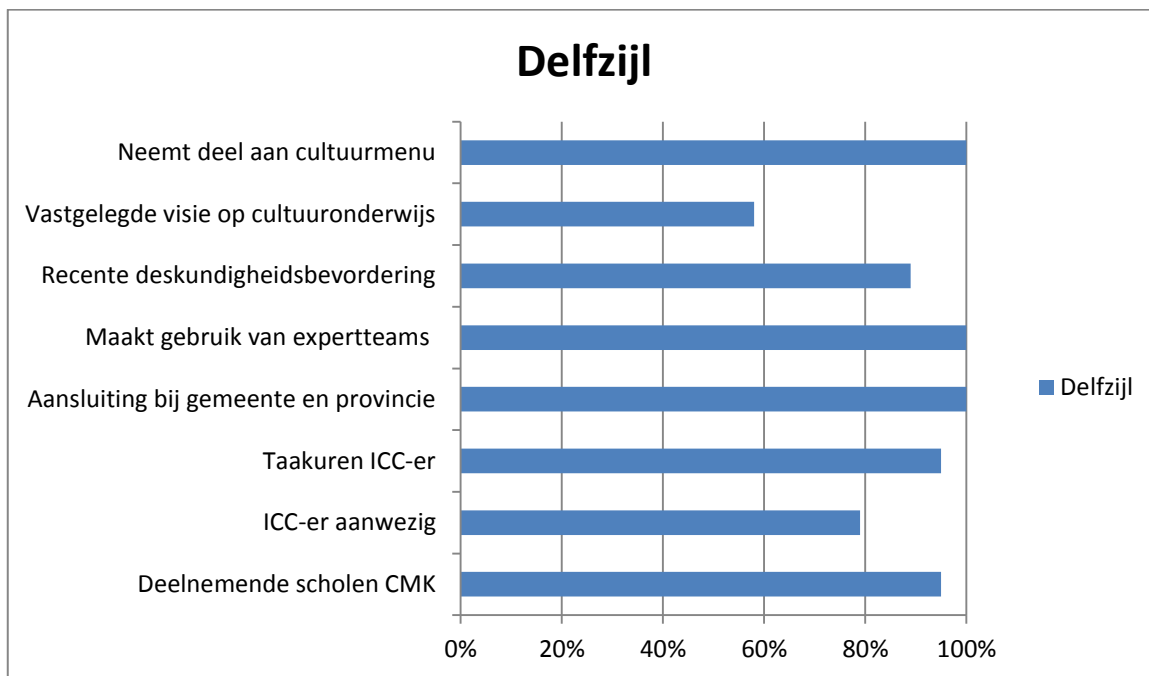
Vier van in totaal zeven scholen in de gemeente Bellingwedde doen mee aan CMK. 25% van de deelnemende scholen heeft een eigen ICC-er. Op 75% van de scholen zijn er vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar, en is er sprake van aansluiting bij gemeentelijke en provinciale netwerken en expertteams. Geen van de deelnemende scholen heeft in 2014-2015 deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs genoten.

50% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs. De overige 50% neemt deel aan een cultuurmenu.

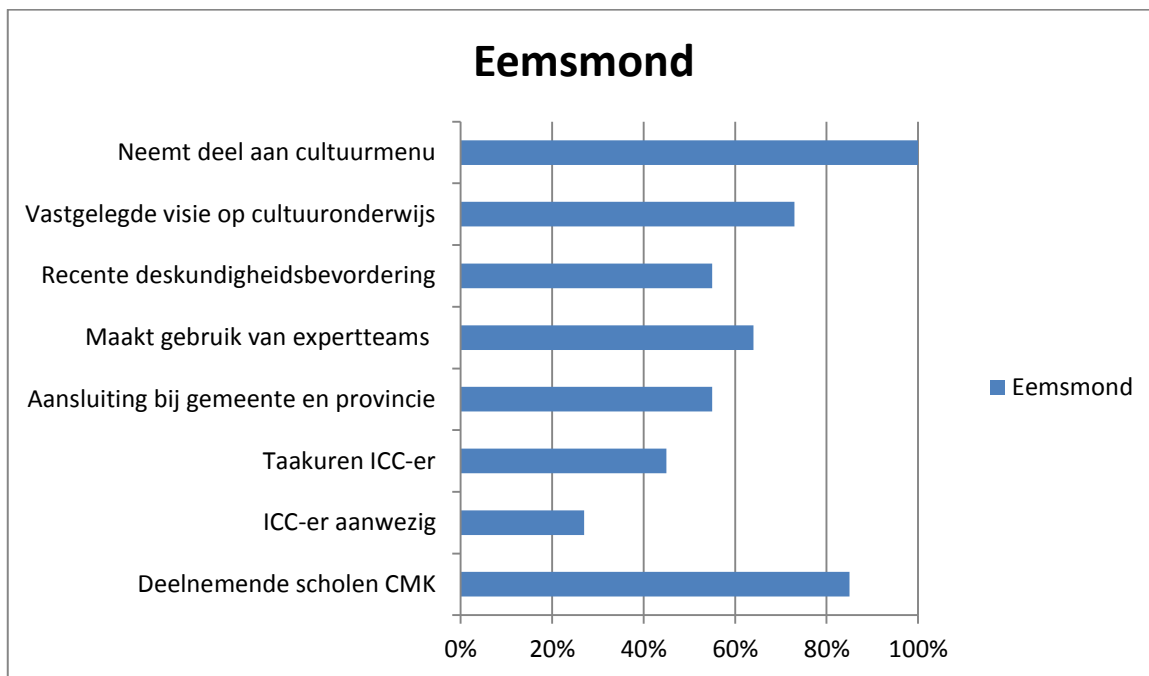
Vijf van in totaal tien scholen in de gemeente De Marne doen mee aan de regeling CMK. Geen van deze deelnemende scholen heeft een eigen ICC-er in dienst, vaste taakuren voor een ICC-er of aansluiting bij gemeentelijke of provinciale netwerken. 20% van de scholen geeft aan aansluiting te vinden bij een expertteam op het gebied van cultuuronderwijs. 60% heeft in 2014-2015 aan de eigen deskundigheid wat betreft cultuuronderwijs gewerkt.

60% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs. Alle vijf scholen nemen deel aan een cultuurmenu.

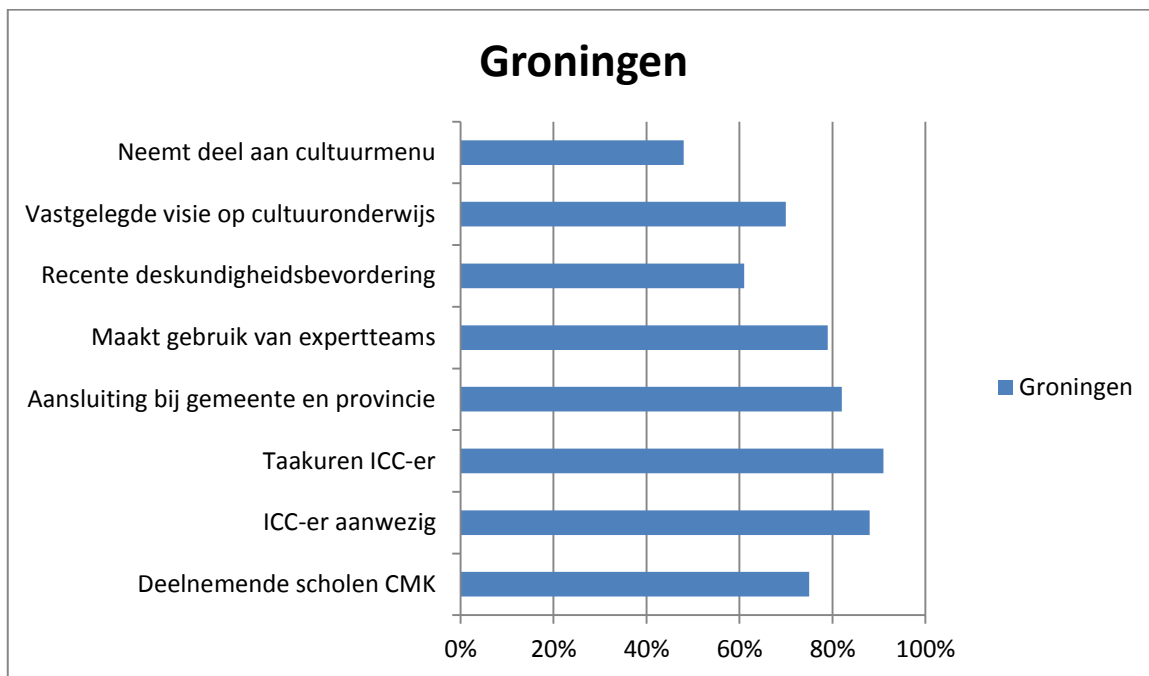
Negentien van in totaal twintig scholen in de gemeente Delfzijl doen mee aan de regeling CMK. 79% van de deelnemende scholen heeft de beschikking over een eigen ICC-er. Op 95% van deze scholen zijn er vaste taakuren voor een ICC-er beschikbaar. Alle deelnemende scholen geven aan aansluiting te hebben bij gemeentelijke en provinciale netwerken, en bij expertteams. 89% heeft in 2014-2015 deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs genoten.

58% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan. Alle negentien scholen nemen deel aan een cultuurmenu.

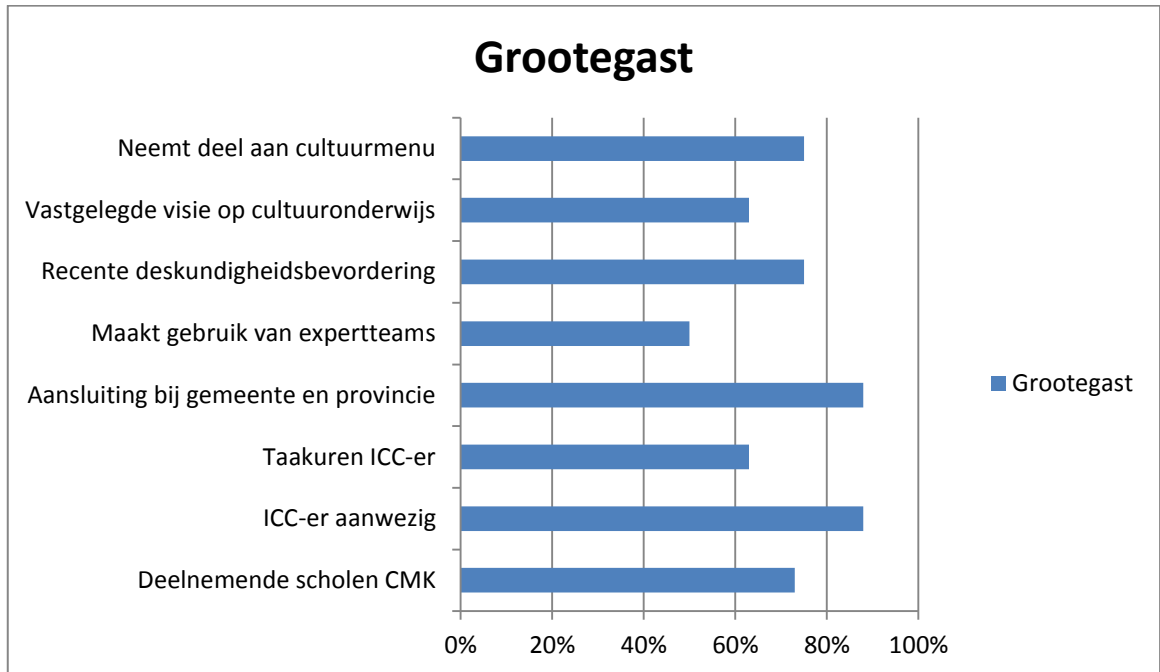
Elf van in totaal dertien scholen in de gemeente Eemsmond doen mee aan CMK. 27% van de deelnemende scholen heeft een eigen ICC-er in dienst. 45% heeft vaste taakuren voor een ICC-er, 55% heeft aansluiting bij een gemeentelijk of provinciaal netwerk, 64% bij een expertteam cultuuronderwijs. 55% heeft in 2014-15 aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs gedaan.

73% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan. Alle elf scholen nemen deel aan een cultuurmenu.

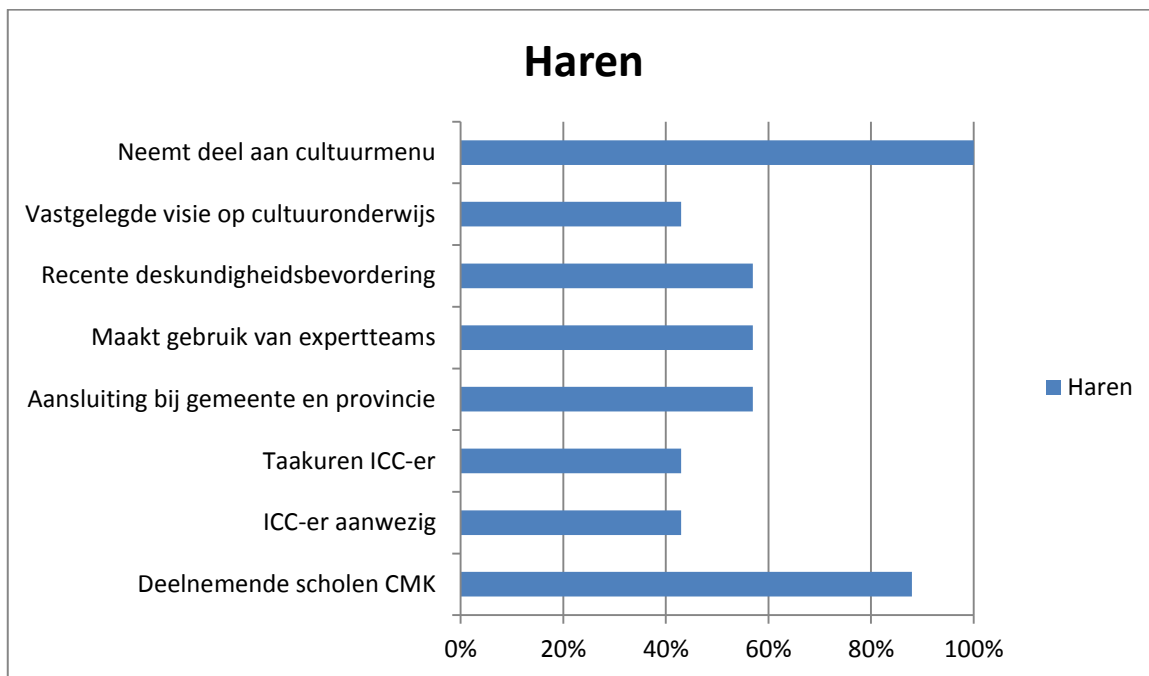
Drieëndertig van in totaal vierenveertig basisscholen in de gemeente Groningen doen mee aan de regeling CMK. 88% van de deelnemende scholen heeft een eigen ICC-er in dienst. 91% van de scholen heeft vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar. 82% van de scholen geeft aan aansluiting te hebben bij gemeentelijke of provinciale netwerken, 79% heeft contact met expertteams cultuuronderwijs. 61% van de scholen heeft het afgelopen schooljaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

70% van de deelnemende scholen geeft aan een eigen visie op cultuuronderwijs te hebben, vastgelegd in een beleidsplan. 48% neemt deel aan een cultuurmenu.

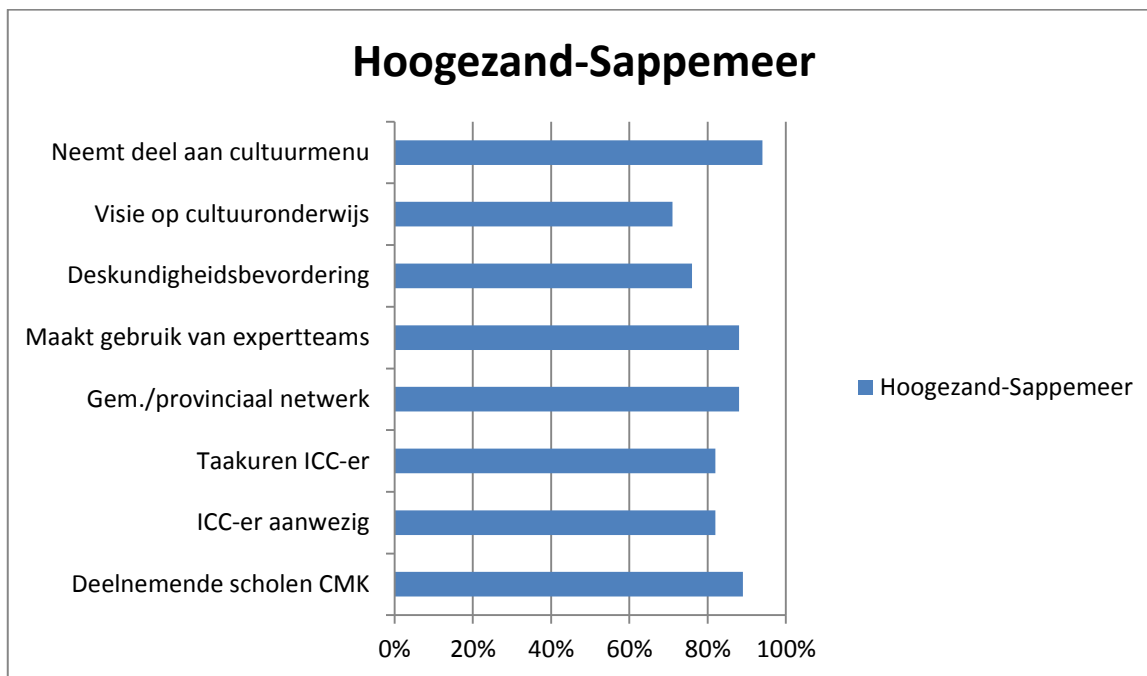
Acht van in totaal elf scholen in de gemeente Grootegast doen mee aan CMK. 88% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 63% heeft vaste taakuren voor ICC-ers, 88% aansluiting bij een gemeentelijk of provinciaal netwerk, 50% bij een expertteam. 75% heeft in het afgelopen schooljaar deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs genoten.

63% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs. 75% neemt deel aan een cultuurmenu.

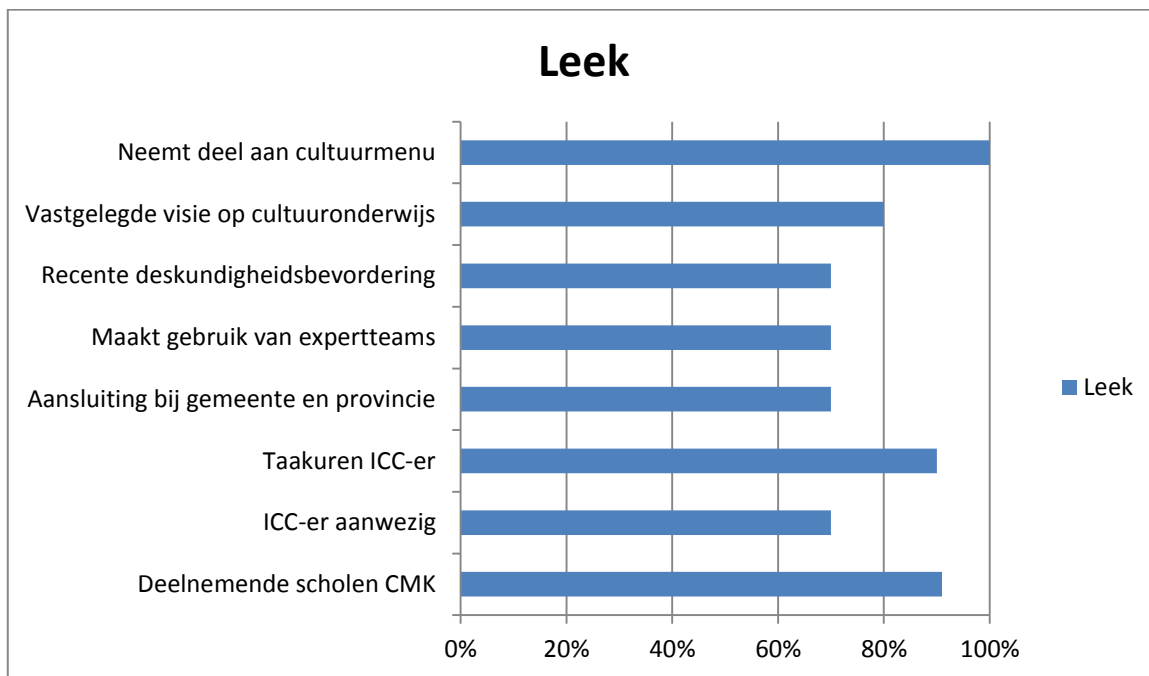
Zeven van in totaal acht scholen in de gemeente Haren doen mee aan de regeling CMK. Op 43% van deze scholen bevindt zich een ICC-er. 43% van de deelnemende scholen heeft vaste taakuren voor ICC-ers, 57% vindt aansluiting bij gemeentelijke of provinciale netwerken, en bij expertteams. 57% van de scholen heeft in het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

43% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs. Alle nemen deel aan een cultuurmenu.

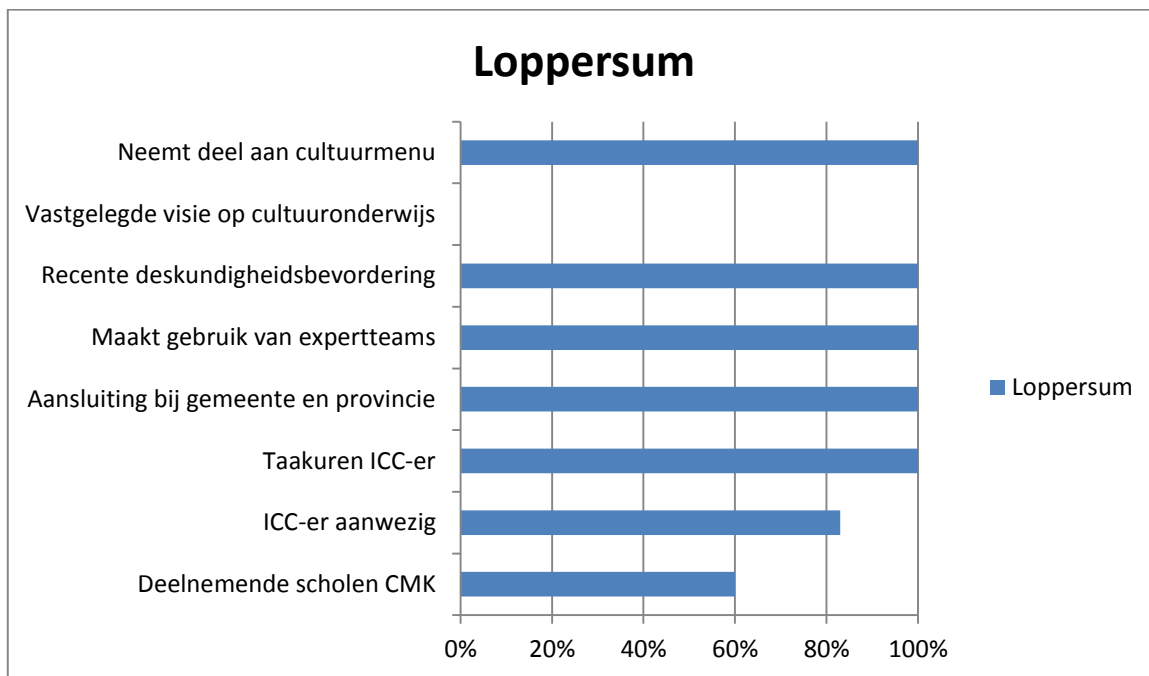
Zeventien van in totaal negentien scholen in de gemeente Hoogezand-Sappemeer doen mee aan de regeling CMK. 82% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 82% heeft vaste taakuren voor de ICC-er beschikbaar, 88% heeft aansluiting bij gemeentelijke en provinciale netwerken, 88% bij expertteams. 76% heeft het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering.

71% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs. 94% neemt deel aan een cultuurmenu.

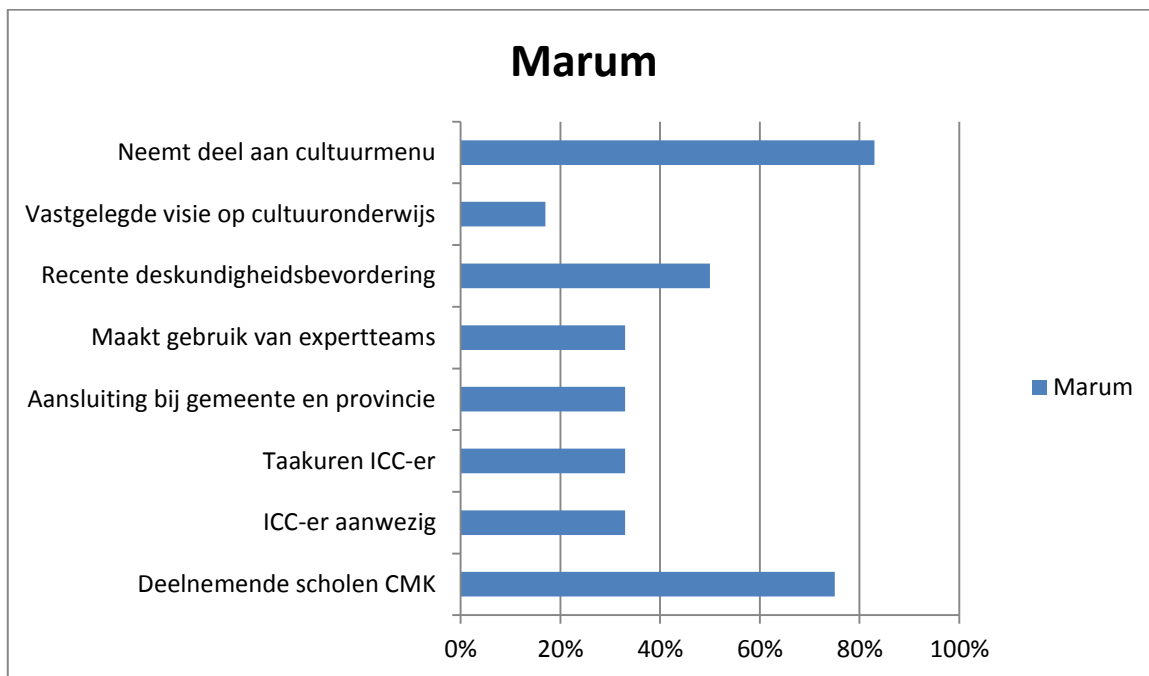
Tien van in totaal elf scholen in de gemeente Leek doen mee aan de regeling CMK. 70% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 90% heeft vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar, 70% heeft aansluiting bij gemeentelijke en provinciale netwerken, en bij expertteams. 70% heeft het afgelopen schooljaar aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs gewerkt.

80% van de deelnemende scholen geeft aan een eigen visie op cultuuronderwijs te hebben, die is vastgelegd in een beleidsplan. Alle nemen deel aan een cultuurmenu.

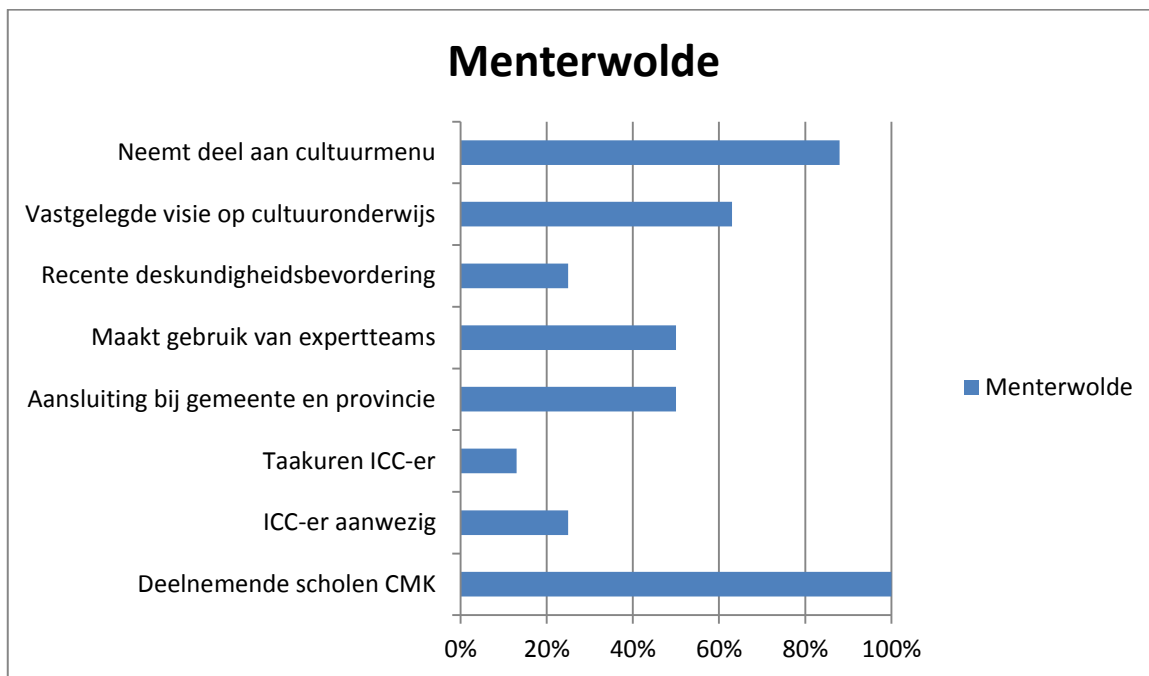
Zes van in totaal tien scholen in de gemeente Loppersum doen mee aan de regeling CMK. 83% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. Alle deelnemende scholen hebben vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar, en aansluiting bij gemeentelijke en provinciale netwerken, en bij expertteams. Alle scholen hebben in het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering cultuuronderwijs.

Geen van de deelnemende scholen heeft een eigen uitgeschreven visie op cultuuronderwijs. Alle nemen deel aan een cultuurmenu.

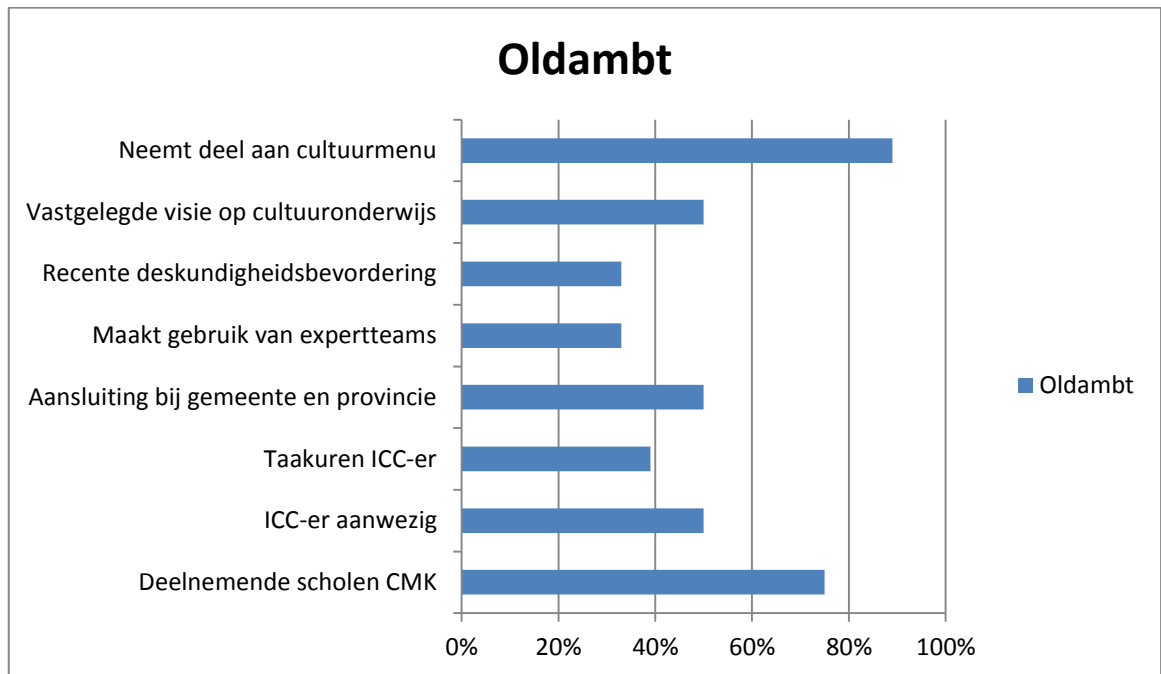
Zes van in totaal zeven scholen uit de gemeente Marum doen mee aan de regeling CMK. 33% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. Op 33% van de scholen heeft de ICC-er vaste taakuren, maakt deze deel uit van een gemeentelijk en provinciaal netwerk, en vindt deze aansluiting bij expertteams. Op 50% van de deelnemende scholen is het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

17% van de deelnemende scholen heeft een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs. 83% neemt deel aan een cultuurmenu.

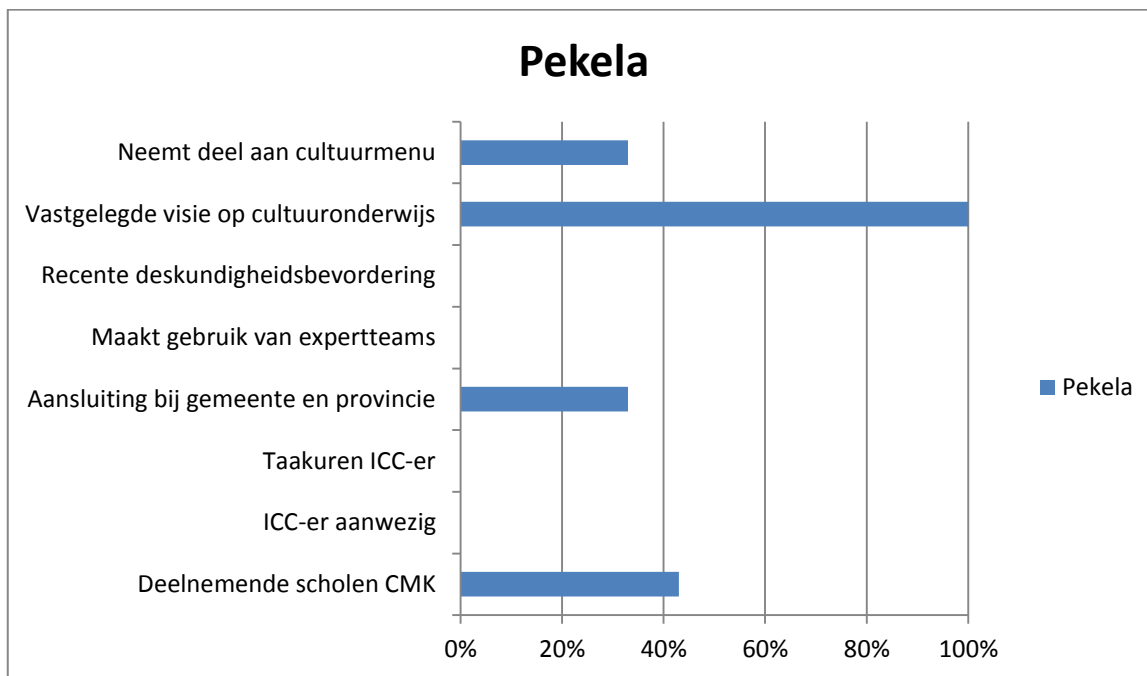
Acht van in totaal acht scholen in de gemeente Menterwolde doen mee aan de regeling CMK. 25% van deze scholen geeft aan een ICC-er in dienst te hebben. Op 13% van de scholen heeft een ICC-er vaste taakuren, 50% vindt aansluiting bij gemeentelijke en / of provinciale netwerken, en 50% bij expertteams. 25% van de scholen heeft het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

63% van de scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan. 88% neemt deel aan een cultuurmenu.

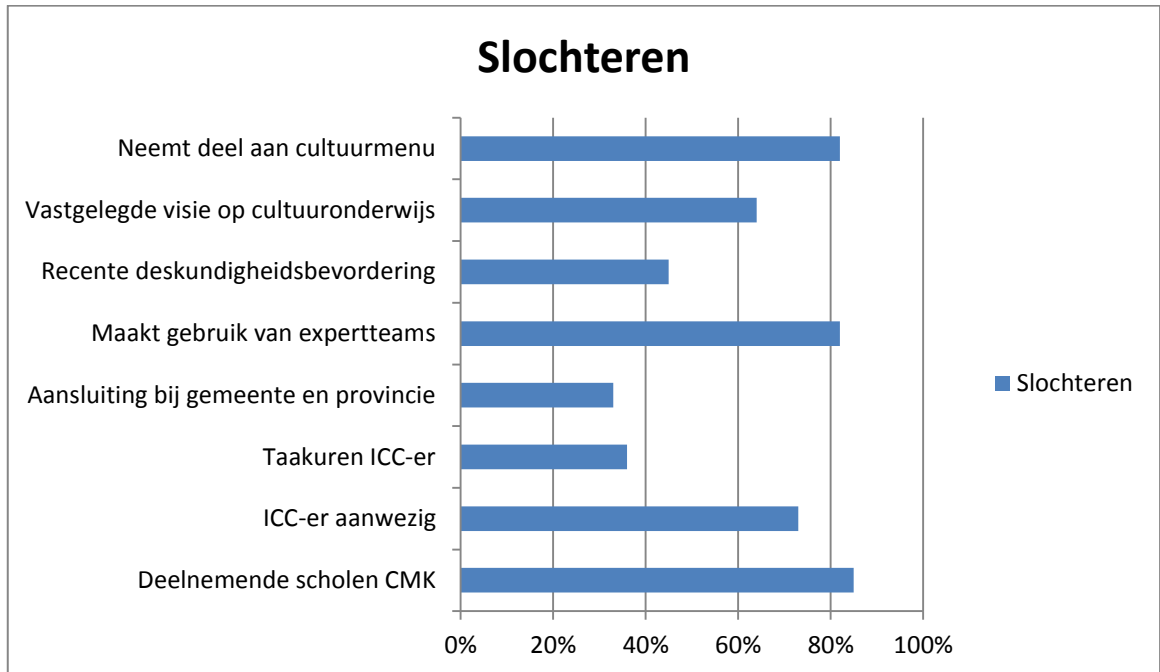
Achttien van in totaal vierentwintig scholen in de gemeente Oldambt doen mee aan de regeling CMK. 50% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 39% heeft vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar, 50% vindt aansluiting bij gemeentelijke en provinciale netwerken, en 33% bij expertteams op het gebied van cultuuronderwijs. Op 33% van de scholen is het afgelopen schooljaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

50% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan. 89% neemt deel aan een cultuurmenu.

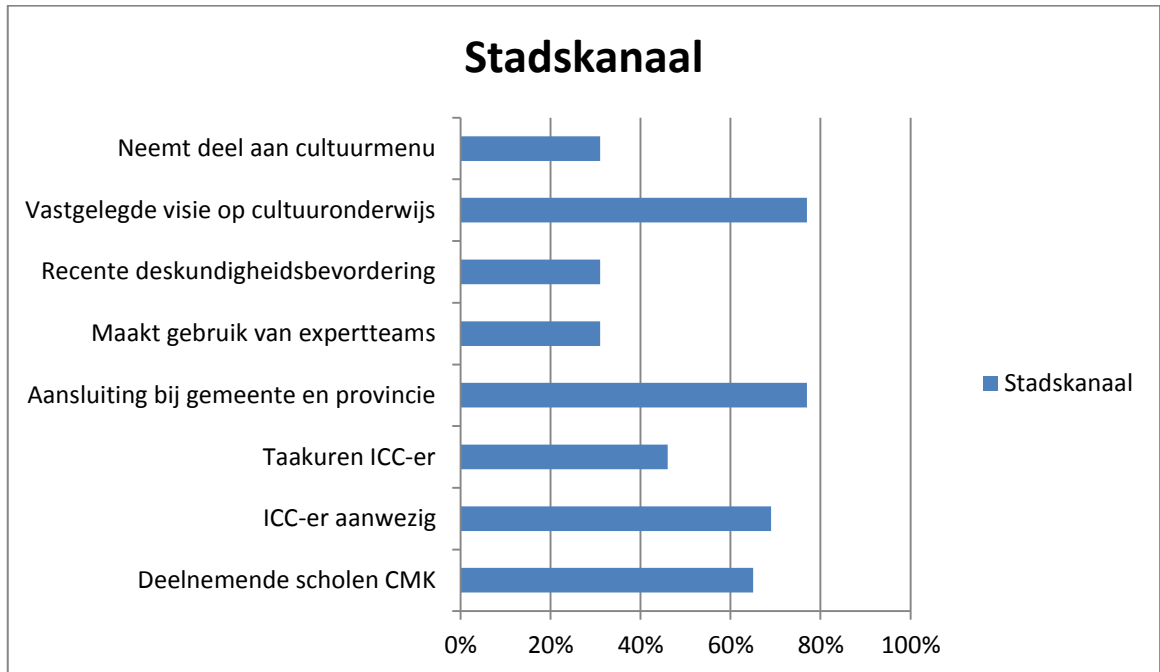
Drie van in totaal zeven scholen in de gemeente Pekela doen mee aan de regeling CMK. Geen van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst, of vaste taakuren beschikbaar. 33% van de scholen geeft aan gebruik te maken van gemeentelijke en provinciale netwerken op het gebied van cultuuronderwijs. Geen van de scholen vindt aansluiting bij expertteams. Op geen van de scholen is in 2014-2015 gewerkt aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs.

Alle deelnemende scholen geven aan een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs te hebben. 33% neemt deel aan een cultuurmenu.

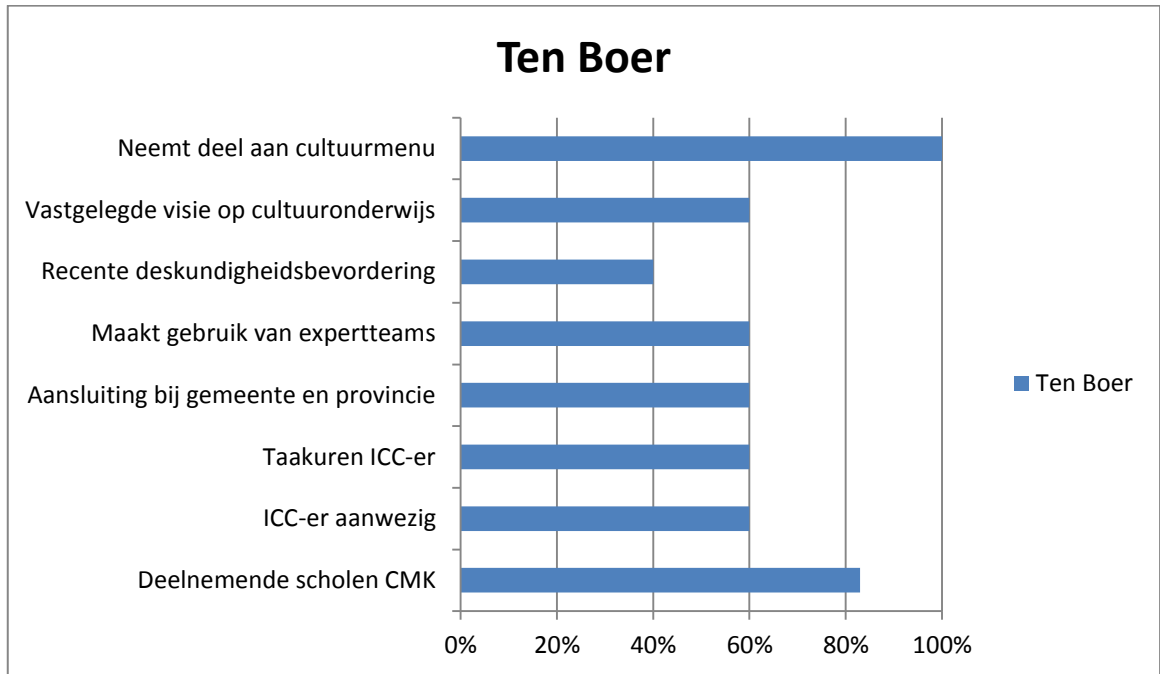
Elf van in totaal twaalf scholen in de gemeente Slochteren doen mee aan de regeling CMK. 73% van de deelnemende scholen heeft een eigen ICC-er in dienst. 36% heeft vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar. 82% maakt deel uit van gemeentelijke en / of provinciale netwerken op het gebied van cultuuronderwijs, 82% doet wel eens beroep op externe expertteams. Op 45% van de deelnemende scholen is het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

64% van de deelnemende scholen geeft aan een eigen visie op cultuuronderwijs te hebben. 82% neemt deel aan een cultuurmenu.

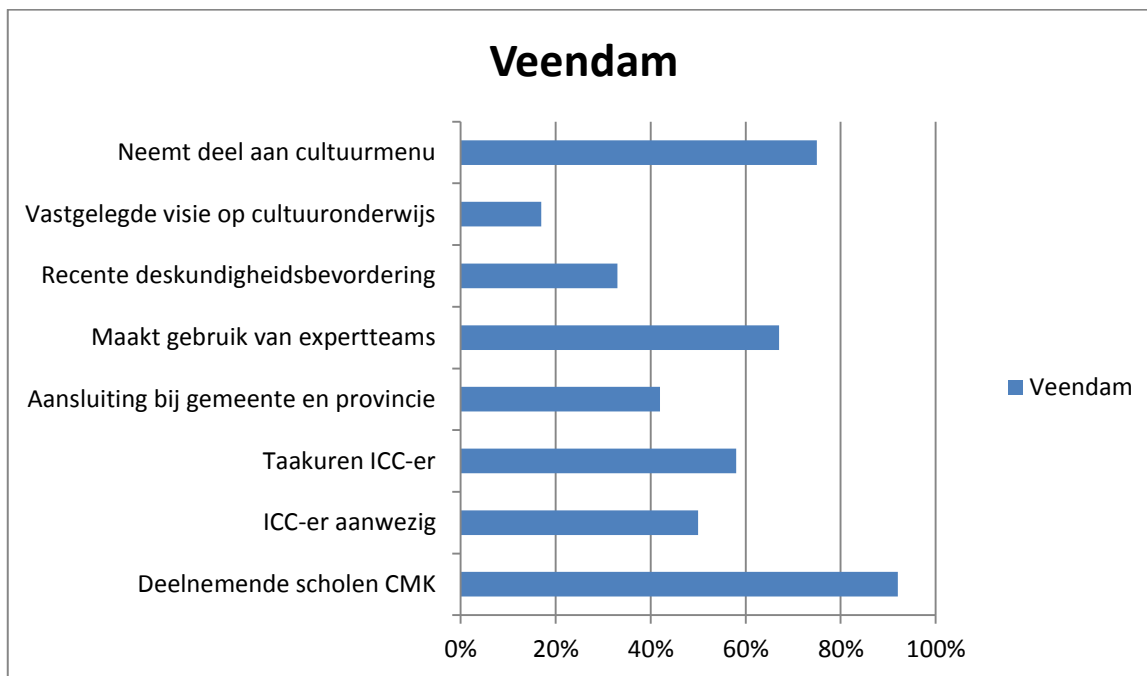
Dertien van in totaal twintig scholen in de gemeente Stadskanaal doen mee aan de regeling CMK. Op 69% van de deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig. Op 46% van de scholen zijn er vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar, 77% vindt aansluiting bij gemeentelijke en provinciale netwerken, 31% bij expertteams. Op 31% van de deelnemende scholen is het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs.

77% van de deelnemende scholen heeft een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs. 31% neemt deel aan een cultuurmenu.

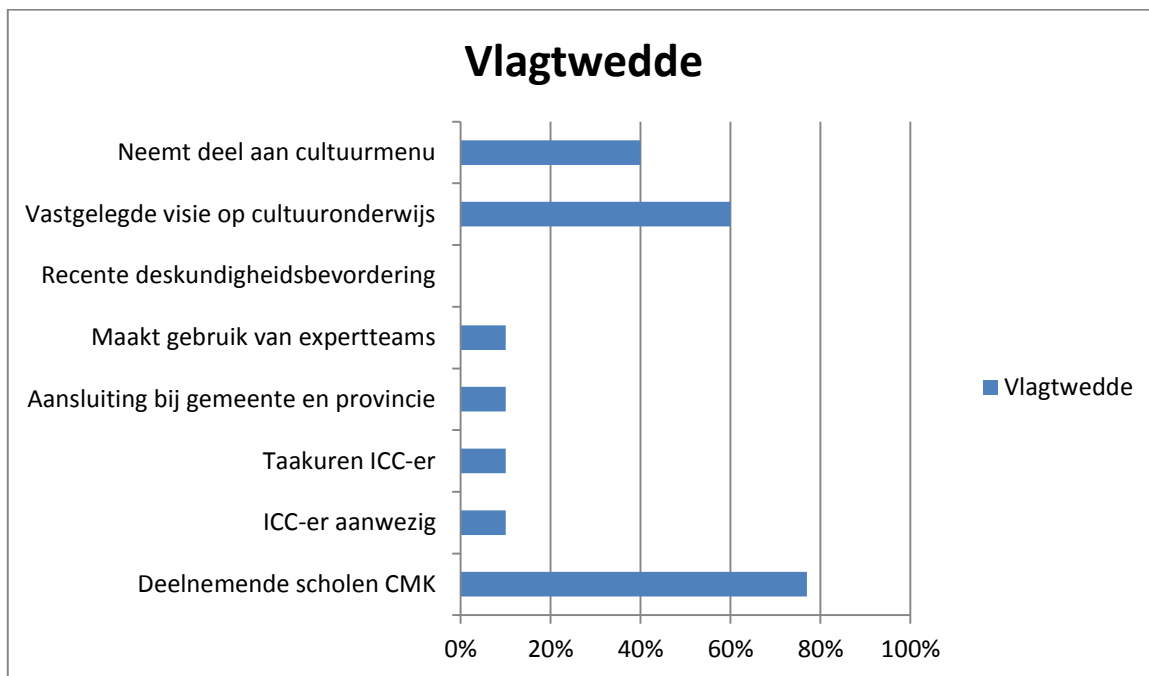
Vijf van in totaal zes scholen in de gemeente Ten Boer doen mee aan de regeling CMK. 60% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst, vaste taakuren beschikbaar, een gemeentelijk en provinciaal netwerk, en contact met expertteams op het gebied van cultuuronderwijs. Op 40% van de scholen is het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs.

60% van de deelnemende scholen heeft een eigen uitgewerkte visie over cultuuronderwijs. Alle nemen deel aan een cultuurmenu.

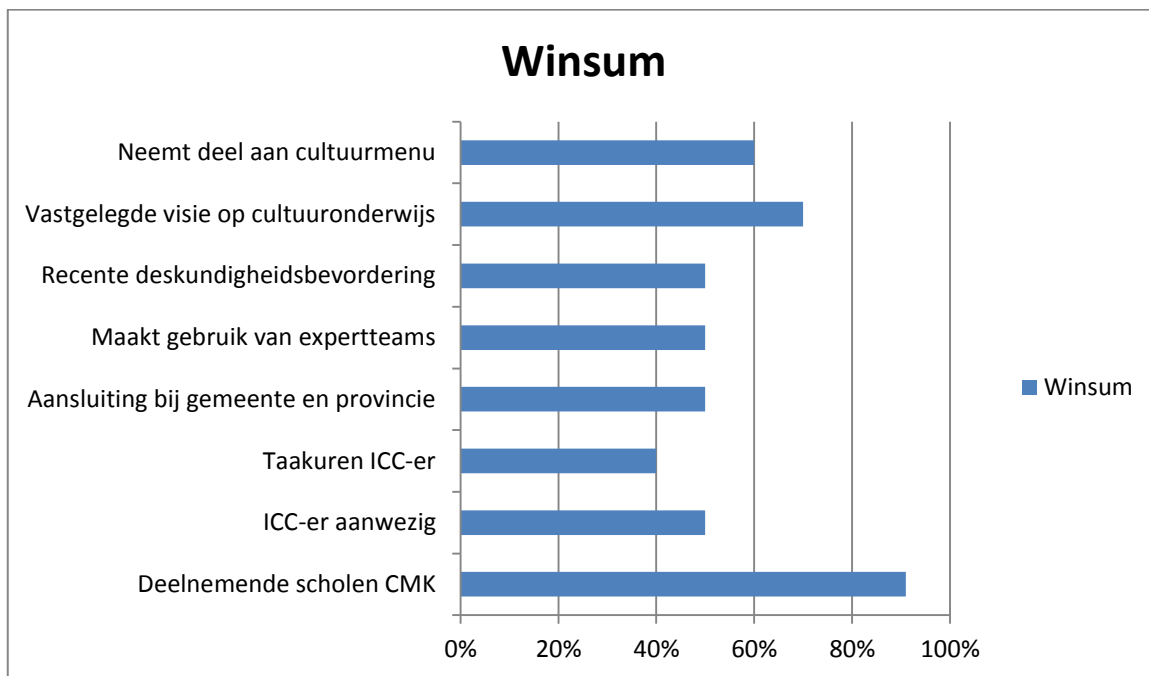
Twaalf van in totaal dertien scholen in de gemeente Veendam doen mee aan de regeling CMK. Op 50% van de deelnemende scholen is een gecertificeerde ICC-er aanwezig. Op 58% van de scholen zijn vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar. Op 42% van de scholen is er aansluiting bij gemeentelijke of provinciale netwerken op het gebied van cultuuronderwijs, 67% vindt aansluiting bij expertteams. Op 33% van de scholen is het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs.

17% van de scholen heeft een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs. 75% neemt deel aan een cultuurmenu.

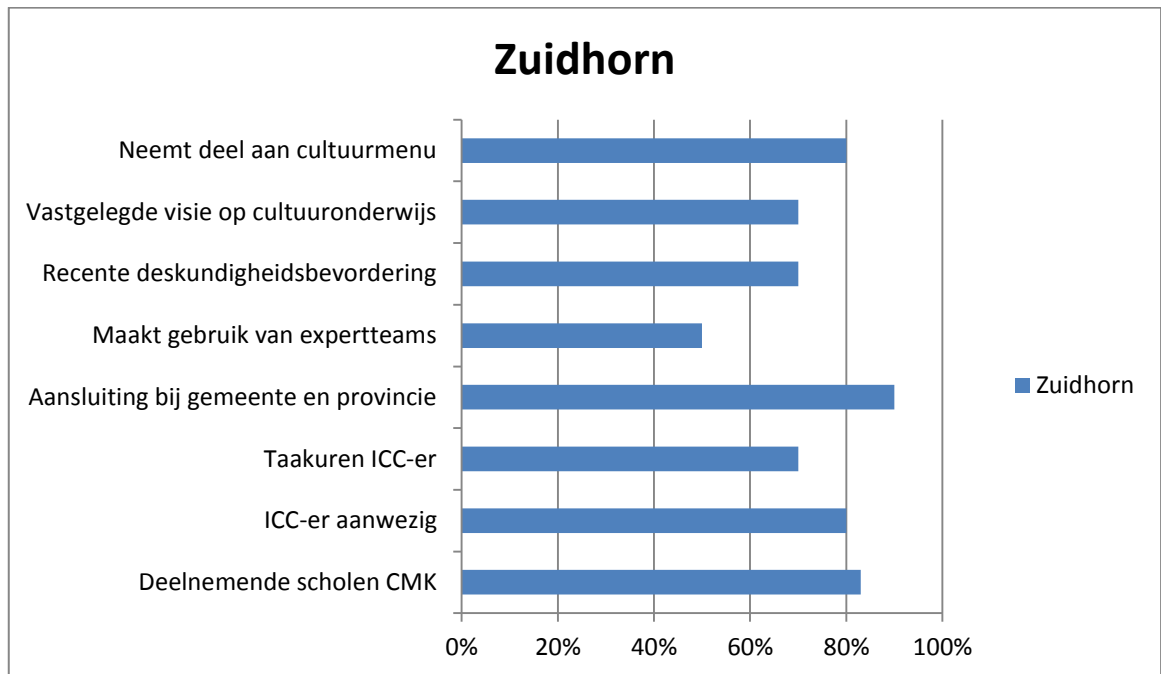
Tien van in totaal dertien scholen in de gemeente Vlagtwedde doen mee aan de regeling CMK. Op 10% van de deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig, zijn er vastgestelde taakuren, is er aansluiting bij gemeentelijke en / of provinciale netwerken, en bij expertteams. Op geen van de deelnemende scholen is het afgelopen jaar ingezet op deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs.

60% van de scholen geeft aan een eigen visie op cultuuronderwijs te hebben, vastgelegd in een beleidsplan. 40% neemt deel aan een cultuurmenu.

Tien van in totaal elf scholen in de gemeente Winsum doen mee aan CMK. Op 50% van de deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig. Op 40% van de scholen zijn er vaste taakuren voor ICC-ers beschikbaar. 50% van de scholen geeft aan gebruik te maken van gemeentelijke en provinciale netwerken op het gebied van cultuuronderwijs. 50% heeft contact met expertteams. 50% van de scholen heeft het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering.

70% van de deelnemende scholen heeft een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs. 60% neemt deel aan een cultuurmenu.

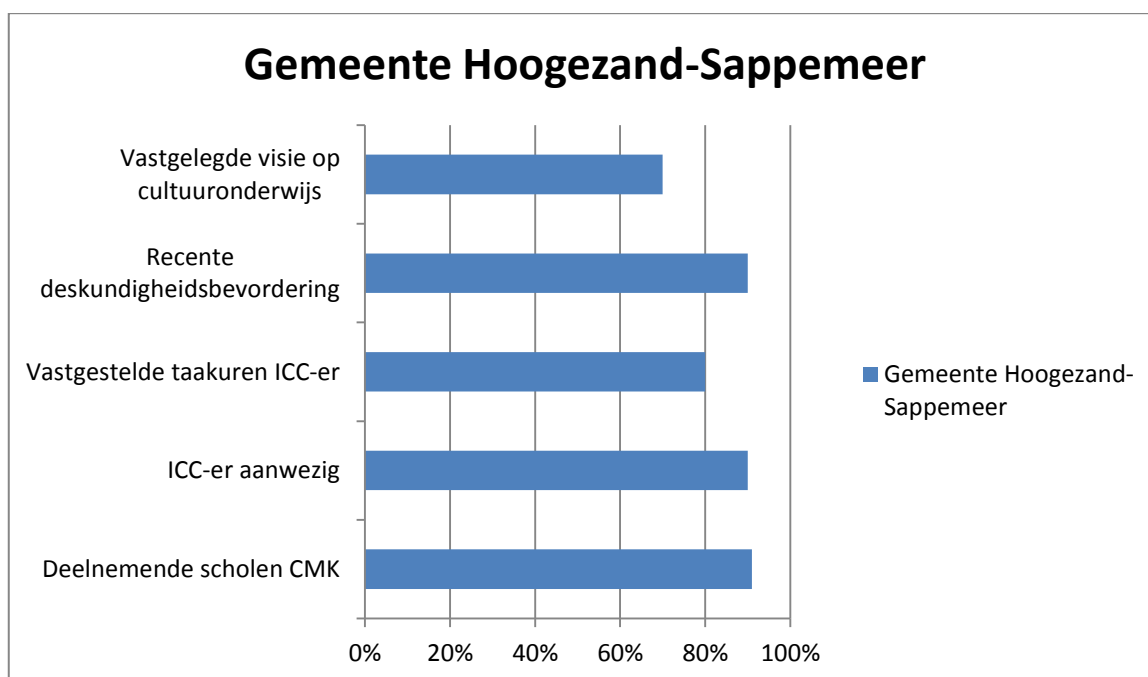

Tien van in totaal twaalf scholen in de gemeente Zuidhorn doen mee aan CMK. Op 80% van de deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig. Op 70% van deze scholen zijn er vaste taakuren voor ICC-ers gereserveerd. 90% van de scholen geeft aan aansluiting te hebben bij gemeentelijke of provinciale netwerken op het gebied van cultuuronderwijs, 50% heeft dat bij expertteams cultuuronderwijs. Op 70% van de deelnemende scholen is het afgelopen jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs.

70% van de deelnemende scholen geeft aan een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs te hebben. 80% neemt deel aan een cultuurmenu.

Bijlage 2 – Verhoudingen per bovenschoolse instelling¹⁰

De afdeling 'Onderwijs, economie en werk' van de gemeente Hoogezand-Sappemeer kent een schoolbestuurlijke unit die de openbare basisscholen ondersteunt op alle beleidsterreinen. Deze unit fungeert als een soort stafbureau voor de scholen.¹¹ In totaal gaat het om twaalf scholen, waarvan tien meedoen aan de regeling CMK Groningen.

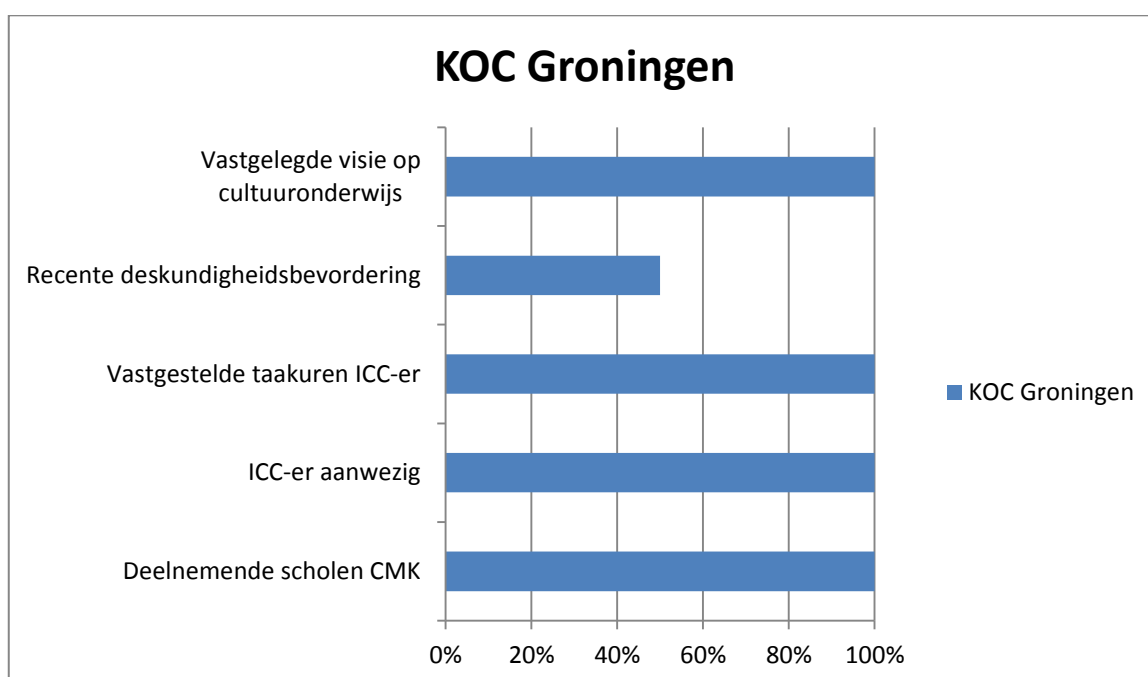
90% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er. 80% van de scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 90% van de scholen heeft in het voorgaande jaar aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs gedaan. 70% heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan.

¹⁰ De inleidende teksten zijn vaak letterlijk overgenomen van de vermelde websites. Indien deze gegevens niet kloppen, gelieve contact op te nemen via e.van.es@rug.nl. Deze nulmeting zal in april 2016 eenmalig worden herzien.

¹¹ Bron:

<http://www.av5.nl/sites/default/files/documenten/artikelen/ajax/Publicatie%20Het%20gaat%20weer%20over%20onderwijs.pdf>

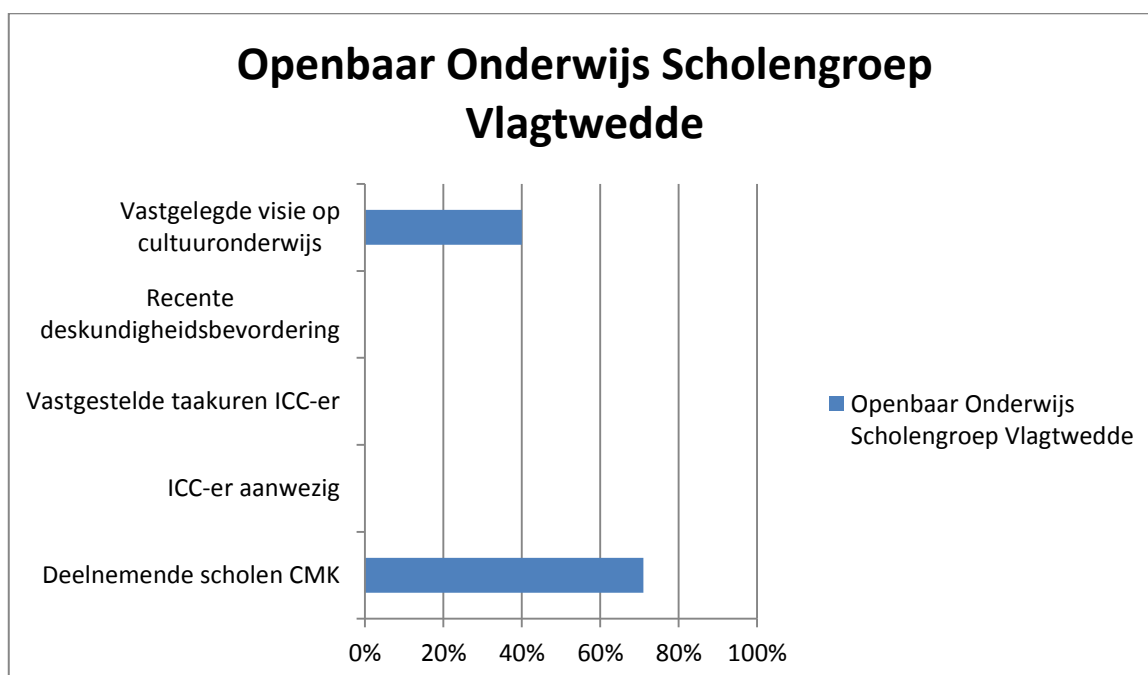
KOC (Katholieke Onderwijs Centrale) Groningen is het schoolbestuur voor de katholieke basisscholen in de stad Groningen.¹² Onder dit bestuur vallen twee scholen, die beide deelnemen aan de regeling CMK Groningen.

Beide deelnemende scholen hebben een ICC-er in dienst, en vaste taakuren gereserveerd. 50% van de scholen heeft in het voorgaande schooljaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. Beide scholen geven aan een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs te hebben.

¹² Zie www.kocgroningen.nl

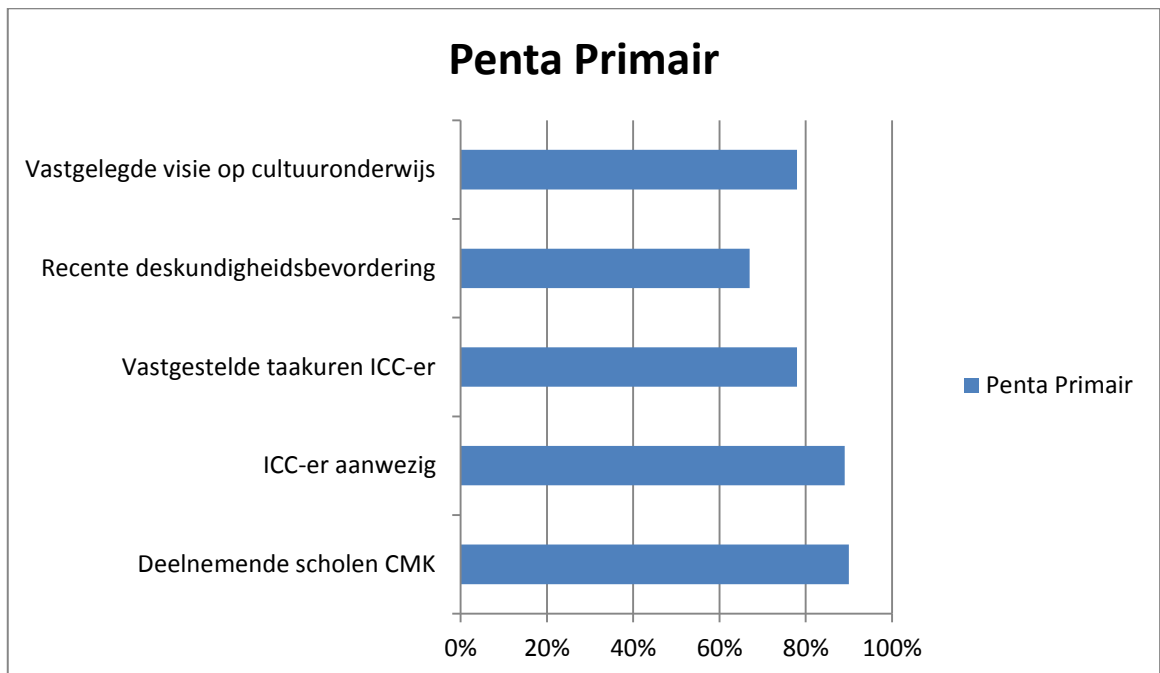
De gemeente Vlagtwedde vormt het bevoegd gezag van de openbare basisscholen die binnen haar grenzen vallen. Dit geschiedt onder de naam **Openbaar Onderwijs Scholengroep Vlagtwedde**.¹³ In totaal werken zeven scholen onder dit gezag, waarvan vijf deelnemen aan de regeling CMK Groningen.

Geen van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst, of vaste taakuren voor ICC-ers gereserveerd. Geen van de deelnemende scholen heeft in het voorgaande jaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. 40% van de scholen geeft aan een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs te hebben.

¹³Zie www.o2sv.nl/bestuur/

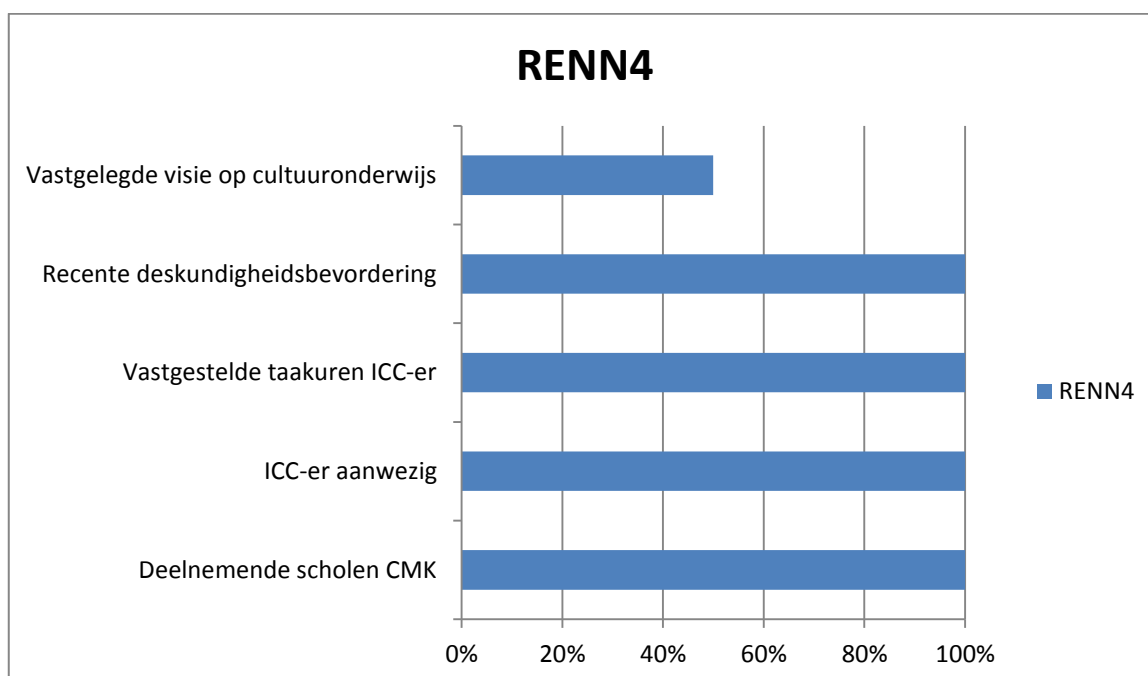
Penta Primair is een stichting voor christelijk primair onderwijs. Het doel van de stichting is het bevorderen van christelijk onderwijs in de gemeenten Grootegast, Leek, Marum, Noordenveld en Zuidhorn.¹⁴ Van de in totaal twintig scholen die in de provincie Groningen onder deze stichting vallen doen er achttien mee aan de regeling CMK Groningen.

89% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. Op 78% van de scholen zijn er vaste taakuren voor ICC-ers gereserveerd. 67% van de scholen heeft het afgelopen schooljaar ingezet op deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs. 78% van de deelnemende scholen heeft een eigen uitgewerkte visie op cultuuronderwijs.

¹⁴ Zie www.pentaprimair.nl

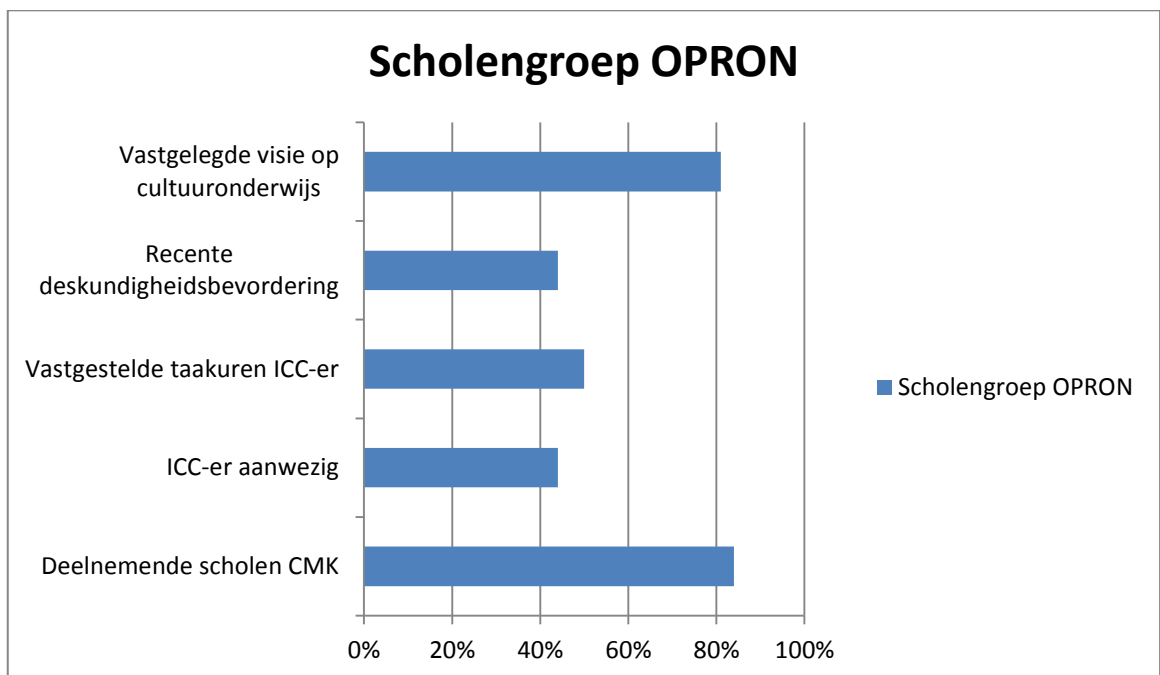
RENN4 (Regionaal Expertisecentrum Noord Nederland) is een onderwijsorganisatie voor leerlingen met leerproblemen, beperkingen in gedrag en/of psychiatrische problematiek, of een verstandelijke beperking. Onder deze organisatie vallen dertig locaties in Groningen, Drenthe en Friesland voor speciaal basisonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.¹⁵ De twee scholen voor speciaal basisonderwijs uit de provincie Groningen die onder deze organisatie vallen, nemen beide deel aan de regeling CMK Groningen.

Beide deelnemende scholen hebben een ICC-er in dienst. Beide scholen hebben vastgestelde taakuren voor ICC-ers. Beide scholen hebben het afgelopen schooljaar geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. 50% van de deelnemende scholen heeft een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

¹⁵ Bron: www.renn4.nl

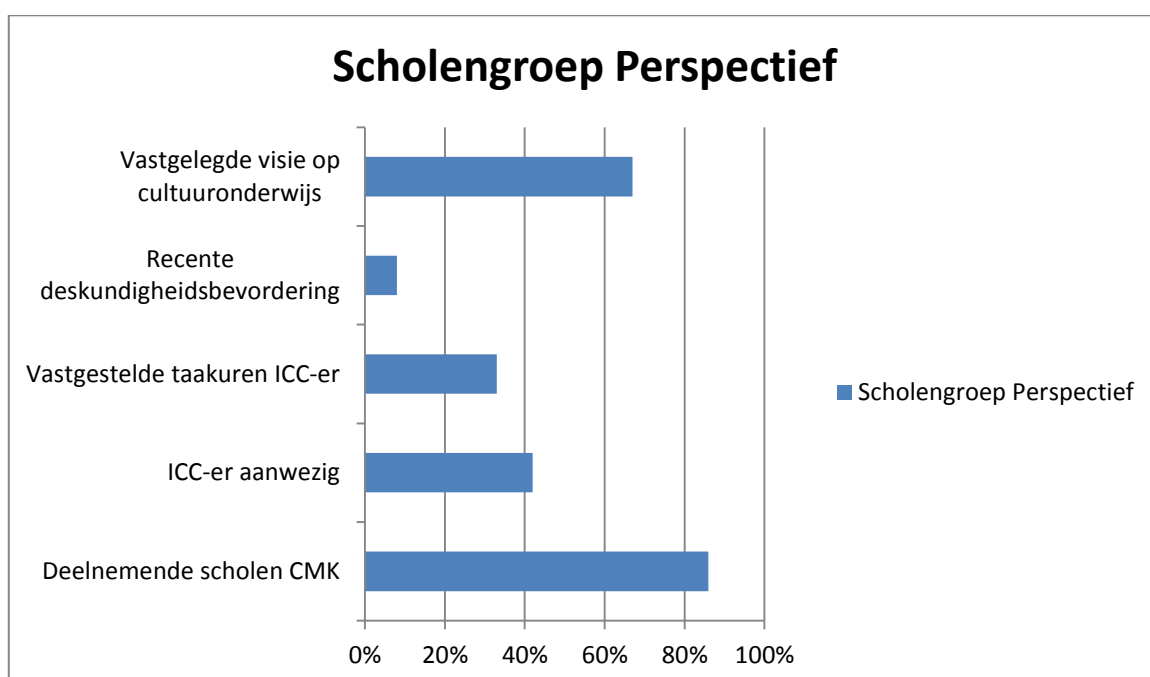
Scholengroep OPRON, stichting voor openbaar primair onderwijs, vormt het bovenschools bestuur van basisscholen in Menterwolde, Stadskanaal en Veendam.¹⁶ Van de negentien scholen die in de provincie Groningen onder deze scholengroep vallen, doen er zestien mee aan de regeling CMK Groningen.

44% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 50% van deze scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 44% van deze scholen heeft het afgelopen jaar geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuonderwijs. 81% van de deelnemende scholen heeft een eigen vastgelegde visie op cultuonderwijs.

¹⁶Zie www.opron.nl

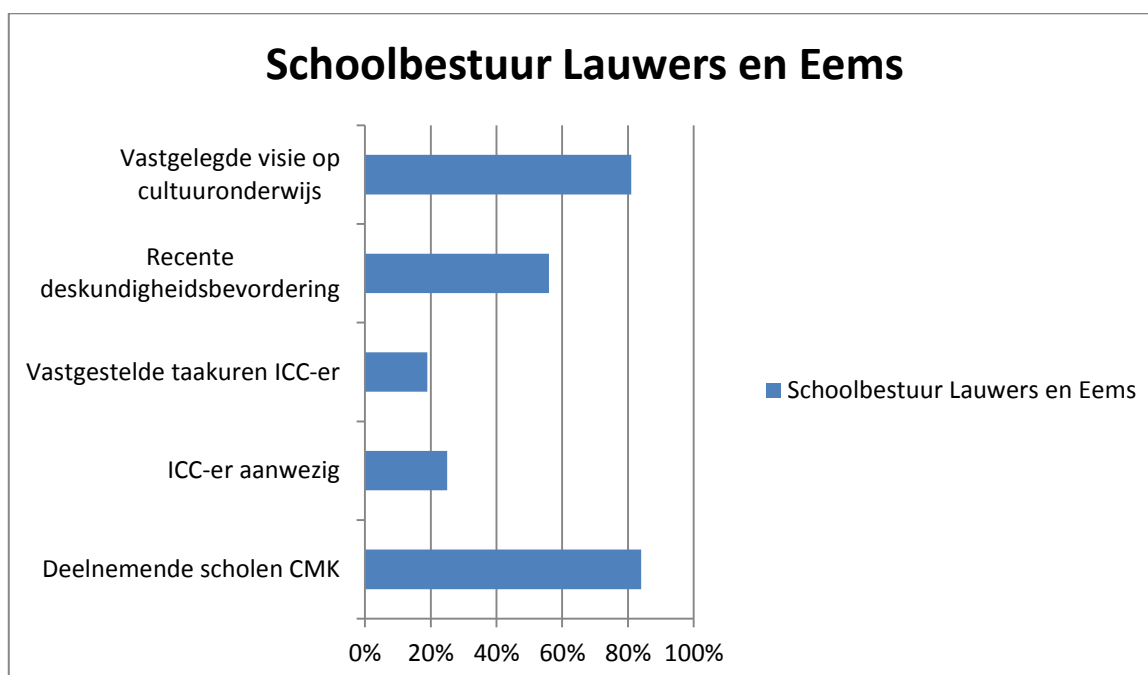
Scholengroep Perspectief verenigt scholen voor christelijk en algemeen bijzonder onderwijs onder zich in de gemeente Stadskanaal.¹⁷ Van de veertien scholen die onder deze groep vallen, doen er twaalf mee aan de regeling CMK Groningen.

42% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst; 33% van de scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 8% heeft het afgelopen schooljaar aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs gedaan. 67% van de deelnemende scholen heeft een uitgewerkte eigen visie op cultuuronderwijs.

¹⁷Zie www.scholengroeperspectief.nl

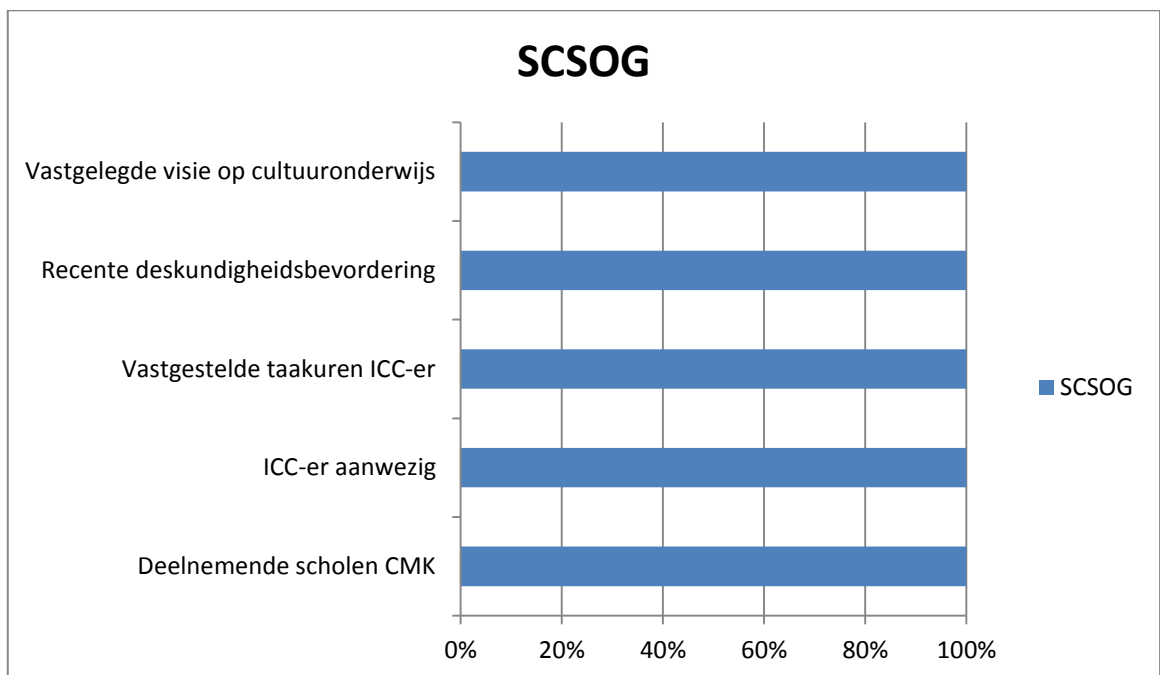
Onder het **Schoolbestuur Lauwers en Eems** vallen achttien basisscholen en drie scholen voor voortgezet onderwijs in het gebied van Zoutkamp tot Roodeschool en van de waddenkust tot aan de stad Groningen.¹⁸ Van de achttien basisscholen die onder dit schoolbestuur vallen, doen er zestien mee aan de regeling CMK Groningen.

Van de deelnemende scholen heeft 25% de beschikking over een ICC-er. 19% heeft taakuren voor ICC-ers vastgesteld. In het vorige schooljaar heeft 56% van de scholen aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuonderwijs gedaan. 81% van de deelnemende scholen heeft een eigen vastgelegde visie op cultuonderwijs.

¹⁸ Zie www.lauwerseneems.nl

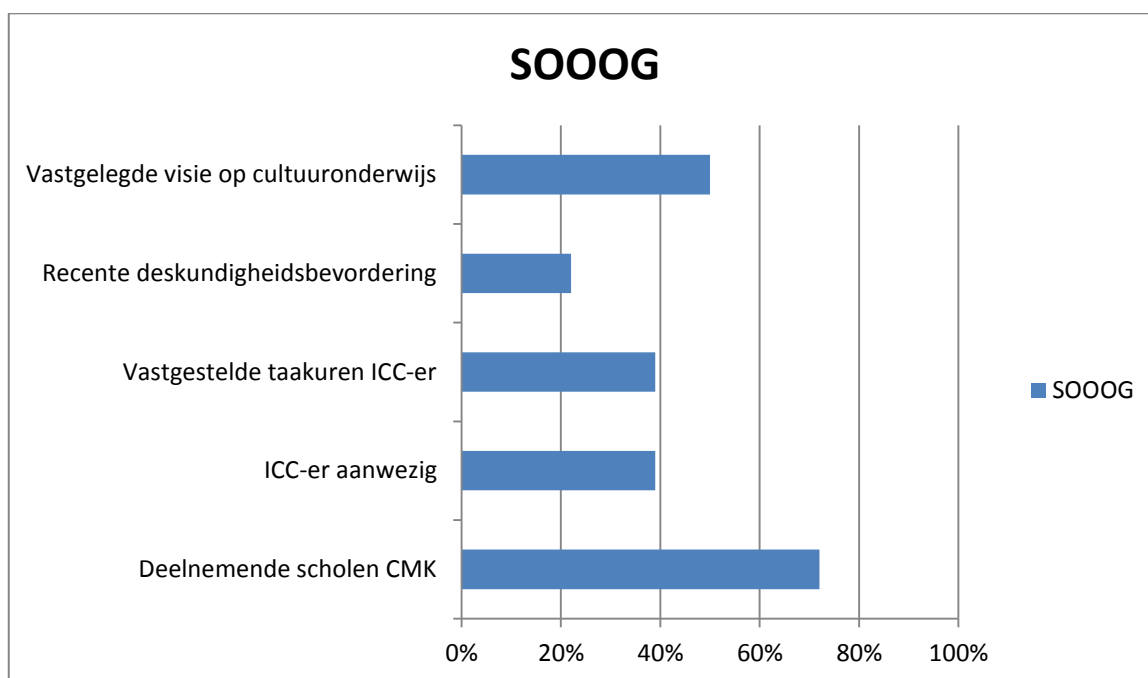
De **Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen (SCSOG)** vormt het bestuur van het christelijk speciaal onderwijs in de stad Groningen. De SCSOG biedt onderwijs, vorming en ondersteuning aan leerlingen met ontwikkelings-, leer- en/of sociaal emotionele problemen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar.¹⁹ Twee basisscholen in de stad Groningen vallen onder deze stichting. Beide doen mee aan de regeling CMK Groningen.

Beide deelnemende scholen hebben een ICC-er met vaste taakuren in dienst, recent gewerkt aan deskundigheidsbevordering en een uitgewerkte visie op cultuuronderwijs.

¹⁹ Zie www.scog.nl

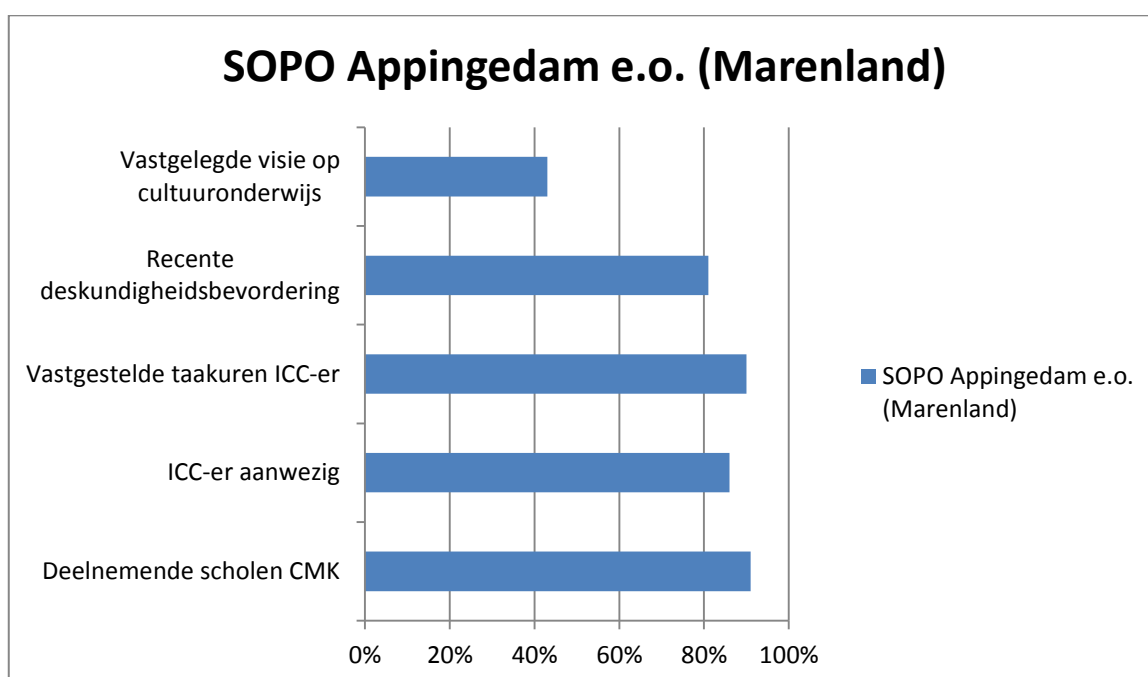
De **SOOOG (Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen)** heeft het bevoegd gezag over het openbare en speciale basisonderwijs, en over een school voor zeer moeilijk lerende kinderen in de gemeenten Bellingwedde, Oldambt en Pekela.²⁰ Van de 25 scholen die onder deze stichting vallen, doen er achttien mee aan de regeling CMK Groningen.

39% van de deelnemende scholen heeft de beschikking over een ICC-er, en 39% heeft vaste taakuren voor ICC-ers gereserveerd. In het voorgaande schooljaar heeft 22% van de deelnemende scholen zich beziggehouden met deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. 50% van de deelnemende scholen heeft een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

²⁰ Bron: www.sooog.nl

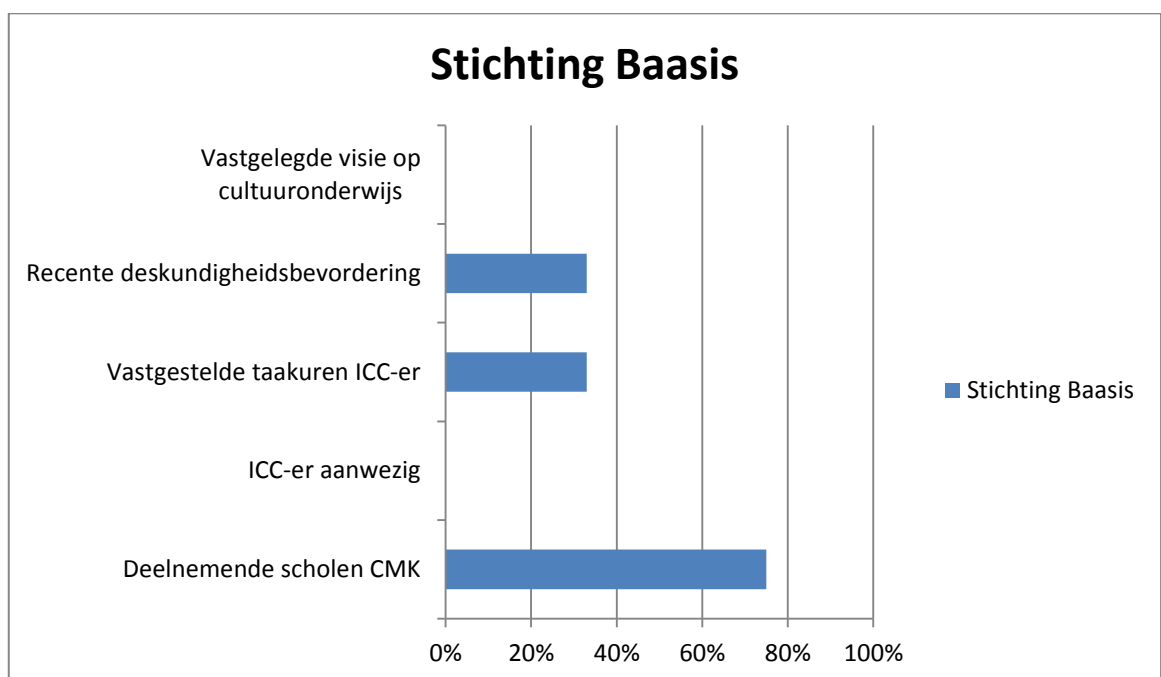
Onder de **Stichting Openbaar Onderwijs Marenland** vallen 23 openbare basisscholen in de gemeenten Appingedam, Bedum, Delfzijl, Loppersum en Ten Boer.²¹ Van deze scholen doen er 21 mee aan de regeling CMK Groningen.

86% van de deelnemende scholen heeft de beschikking over een gecertificeerde ICC-er. 90% van de scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 81% van de scholen heeft in het vorige schooljaar geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. 43% van de scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, uitgewerkt in een beleidsplan.

²¹ Zie www.marenland.org

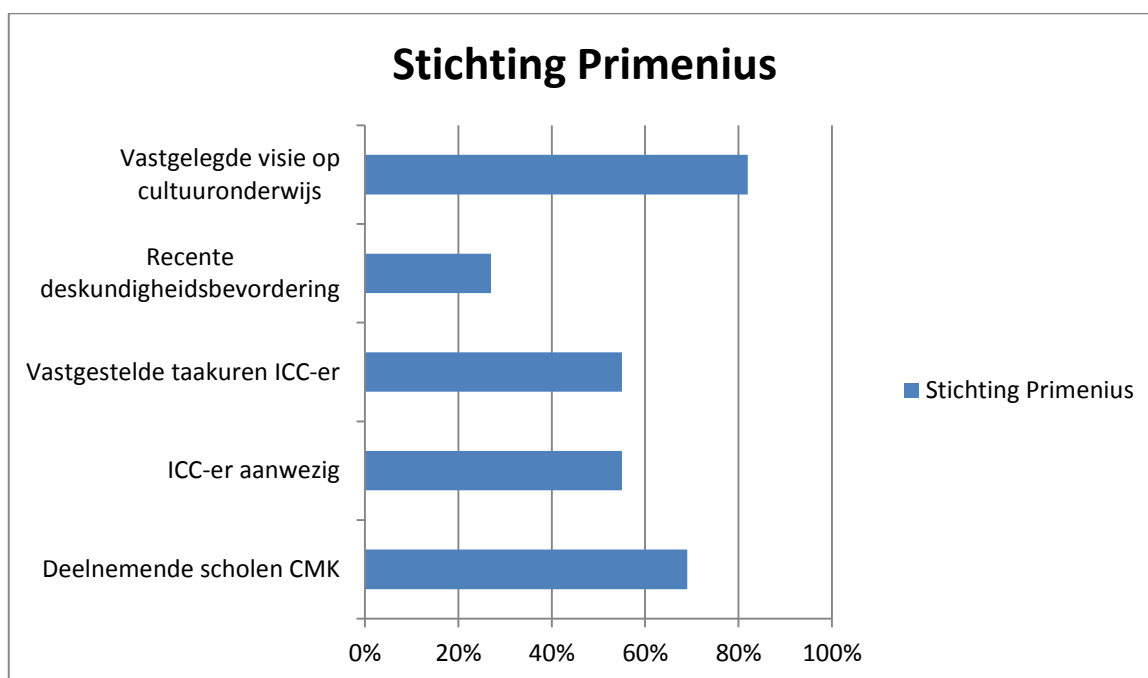
De **Stichting openbaar onderwijs Baasis** is verantwoordelijk voor het primair openbaar onderwijs in de gemeenten Haren en Tynaarlo.²² Van de vier scholen die in de provincie Groningen onder deze stichting vallen, doen er drie mee aan de regeling CMK Groningen.

Geen van de aan CMK deelnemende scholen kan beschikken over een eigen ICC-er. Op 33% van de scholen zijn vaste taakuren voor ICC-ers vastgesteld. Op 33% van de scholen is in het voorgaande schooljaar gedaan aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. Geen van de deelnemende scholen heeft een eigen, uitgewerkte visie op cultuuronderwijs.

²² Zie <http://www.stichtingbaasis.nl/>

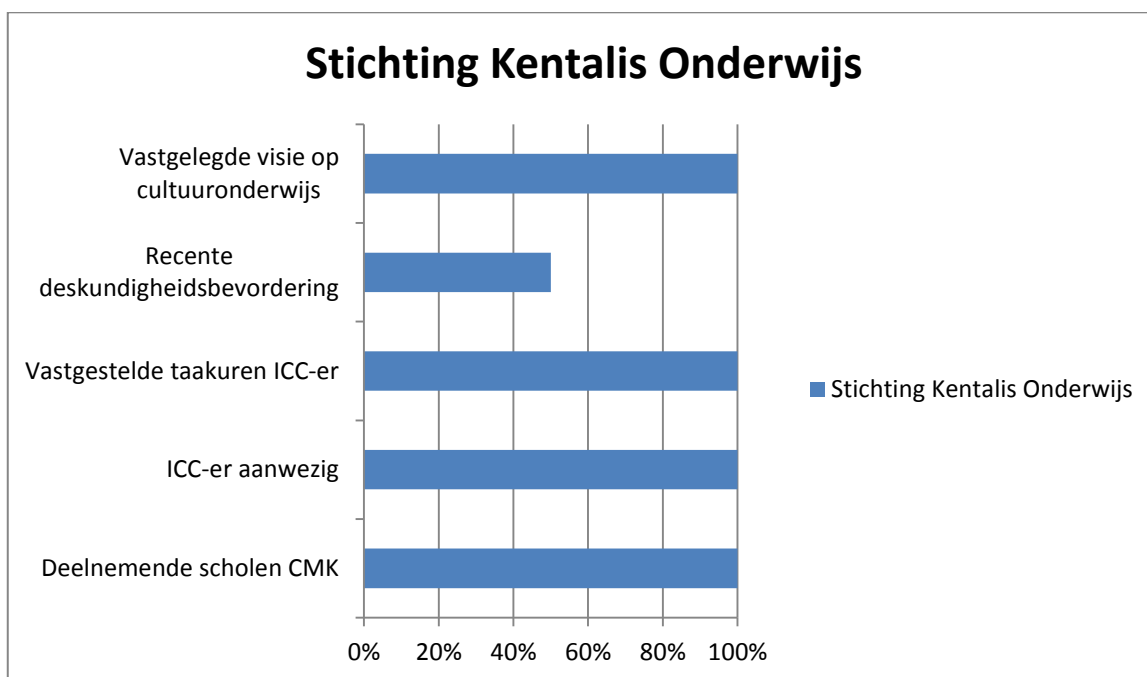
De **Stichting Primenius** is per 1 januari 2016 de naam voor de fusie van Stichting Fidarda en de Stichting Katholiek Onderwijs Drenthe.²³ De stichting Primenius staat voor katholiek onderwijs. Van de zestien scholen voor primair onderwijs die in de provincie Groningen onder deze stichting vallen, nemen er elf deel aan de regeling CMK Groningen.

55% van de deelnemende scholen heeft de beschikking over een ICC-er. Op 55% van deze scholen bestaan vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 27% van deze scholen heeft het afgelopen schooljaar geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. 82% van de deelnemende scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan.

²³Zie www.primenius.nl

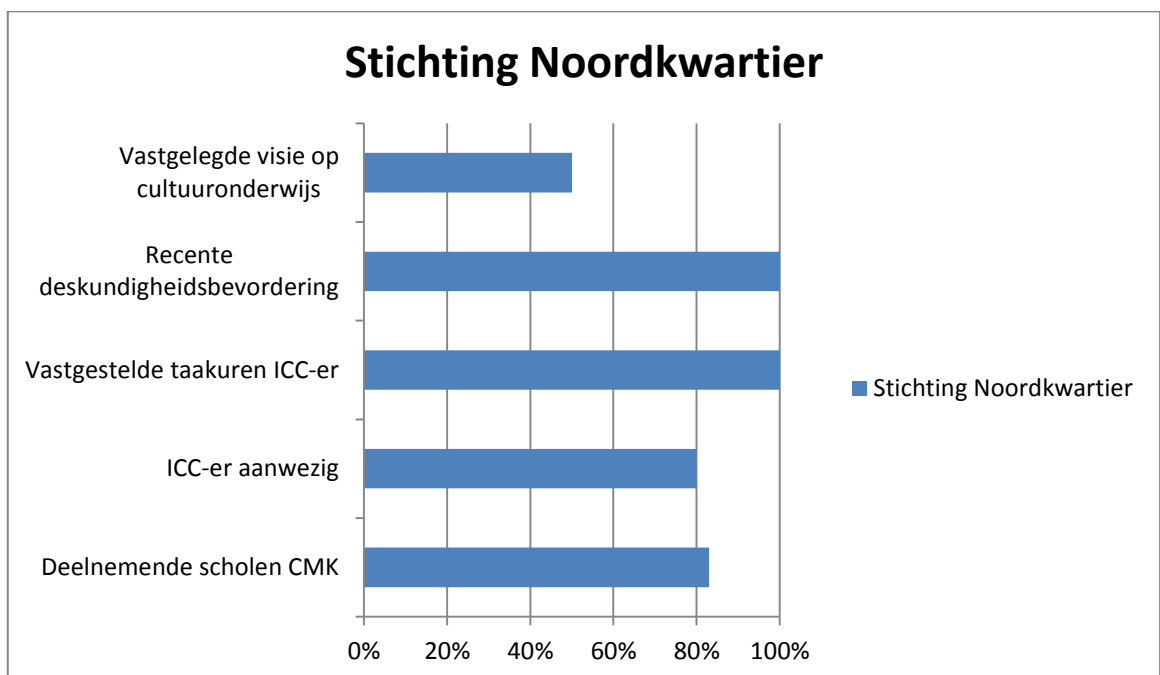
Stichting Kentalis Onderwijs biedt onderwijs en ondersteuning aan kinderen die een taalontwikkelingsstoornis hebben en kinderen die doof, slechthorend of doofblind zijn. Kentalis heeft scholen voor speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. In totaal gaat het om 36 locaties, verspreid over het land.²⁴ Twee basisscholen in de provincie Groningen vallen onder deze stichting. Beide doen mee aan CMK Groningen.

Op beide deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig, met vaste taakuren. In het voorgaande schooljaar heeft 50% van de scholen aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs gewerkt. Beide scholen hebben een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

²⁴ Zie www.kentalisonderwijs.nl

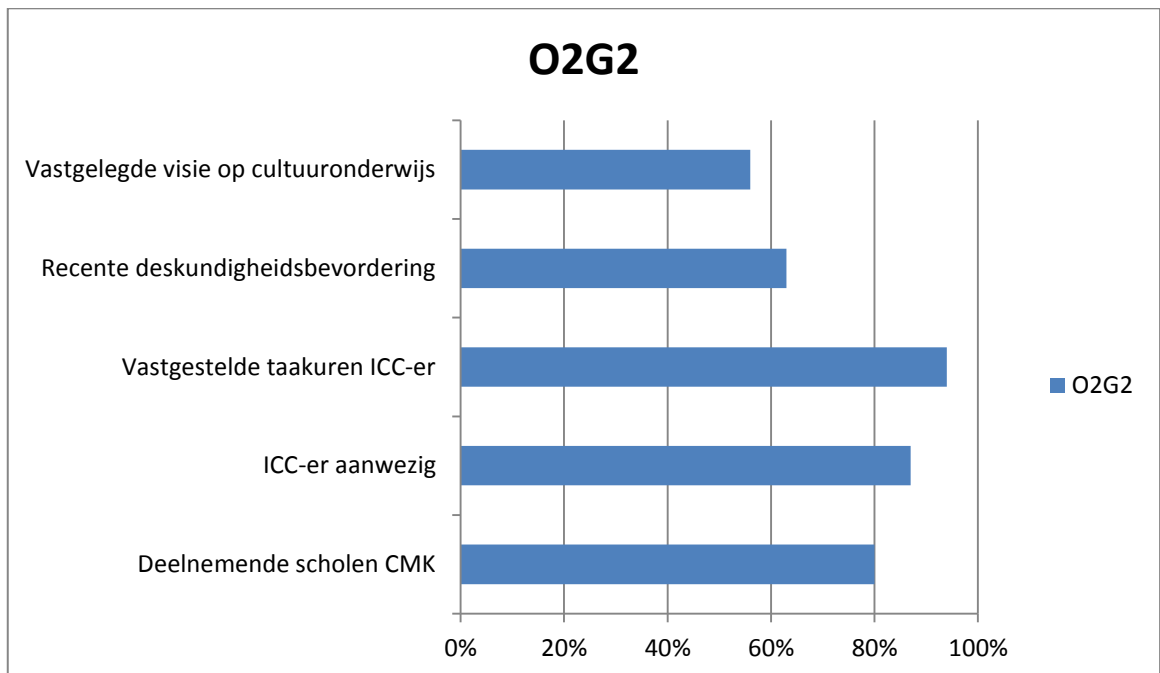
De **Stichting Christelijk Primair Onderwijs Noordkwartier** vormt het bestuur van twaalf scholen, verspreid over de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum.²⁵ Van deze scholen doen er tien mee aan de regeling CMK Groningen.

Op 80% van de deelnemende scholen is een ICC-er aanwezig. 100% van deze scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. Op alle deelnemende scholen is in het vorige schooljaar aan deskundigheidsbevordering gewerkt op het gebied van cultuuronderwijs. 50% heeft een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

²⁵ Zie www.noordkwartier.nl

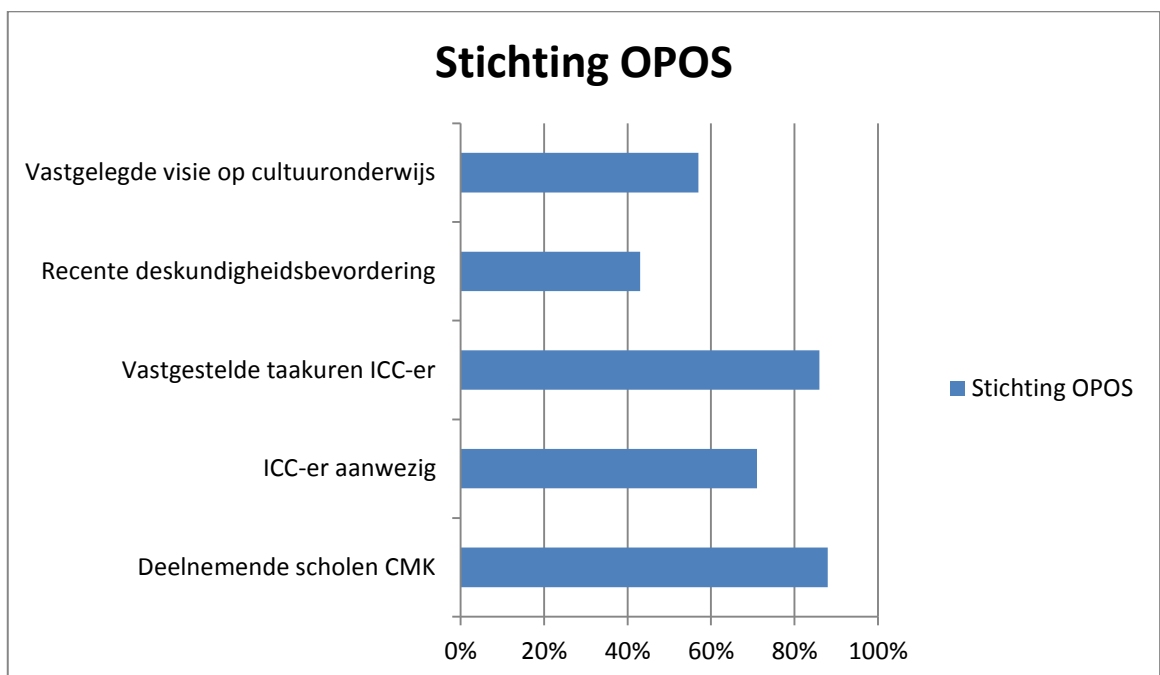
De **Stichting Openbaar Onderwijsgroep Groningen (O2G2)** is een bovenschoolse stichting voor openbaar basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs in de stad Groningen.²⁶ Van de twintig basisscholen die onder deze stichting vallen, doen er zestien mee aan de regeling CMK Groningen.

87% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 94% van deze scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 63% heeft in het vorige schooljaar geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. Van de deelnemende scholen heeft 56% een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

²⁶ Zie <http://www.openbaaronderwijsgroepgroningen.nl/>

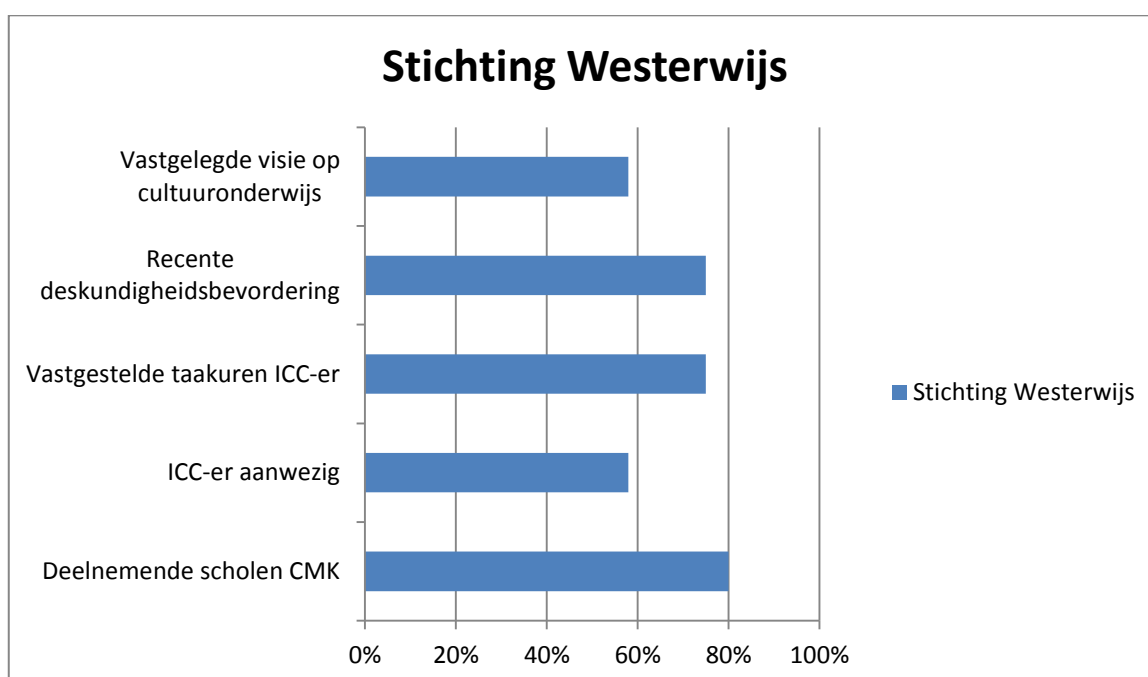
De **Stichting OPOS (Stichting Openbaar Primair Onderwijs Slochteren)** vormt het bovenschoolse bestuur voor acht openbare basisscholen in de gemeente Slochteren.²⁷ Van deze scholen doen er zeven mee aan CMK Groningen.

71% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 86% van de scholen heeft vaste taakuren voor ICC-ers gereserveerd. In het vorige schooljaar heeft 43% van de deelnemende scholen gewerkt aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs. 57% van de scholen heeft een eigen visie op cultuuronderwijs, vastgelegd in een beleidsplan.

²⁷ Zie <http://www.stichtingopos.nl/>

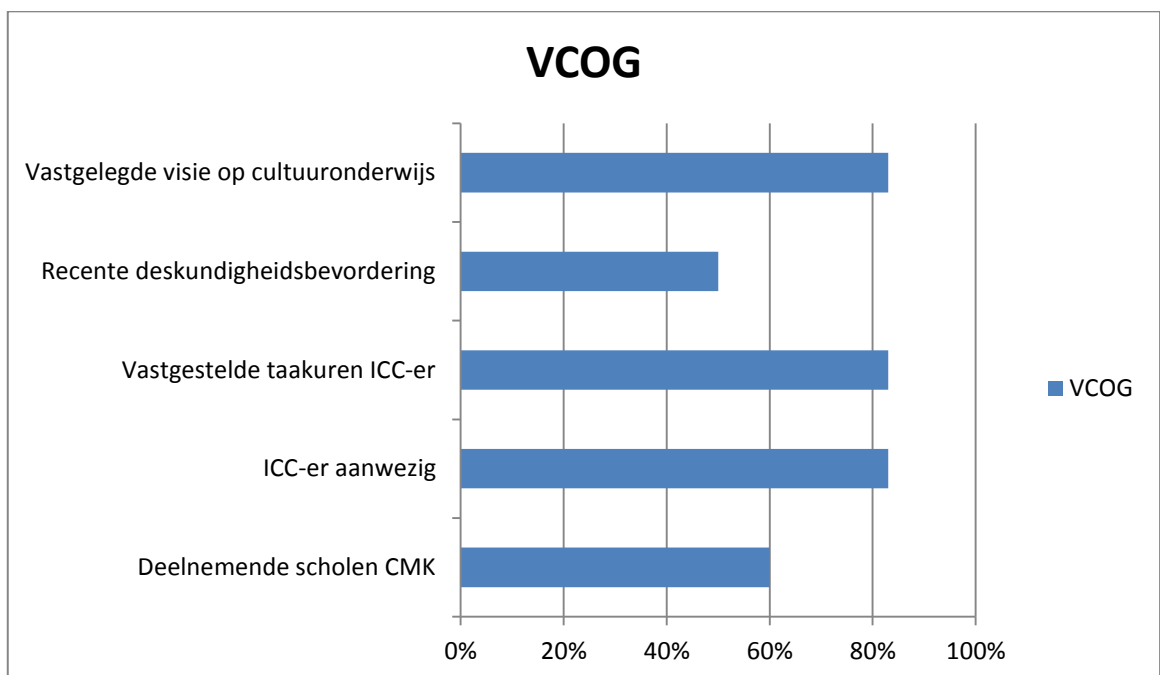
De **Stichting Westerwijs** vormt het bovenschoolse bestuur voor scholen voor openbaar basisonderwijs in de gemeenten Grootegast, Leek en Marum.²⁸ Van de vijftien scholen die onder deze stichting vallen, nemen er twaalf deel aan de regeling CMK Groningen.

58% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 75% heeft vaste taakuren voor ICC-ers vastgelegd. 75% van de scholen heeft in het schooljaar 2014-2015 aan deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs gedaan. 58% van de scholen heeft een uitgewerkte visie op cultuuronderwijs, in de vorm van een beleidsplan.

²⁸ Zie www.westerwijs.nl

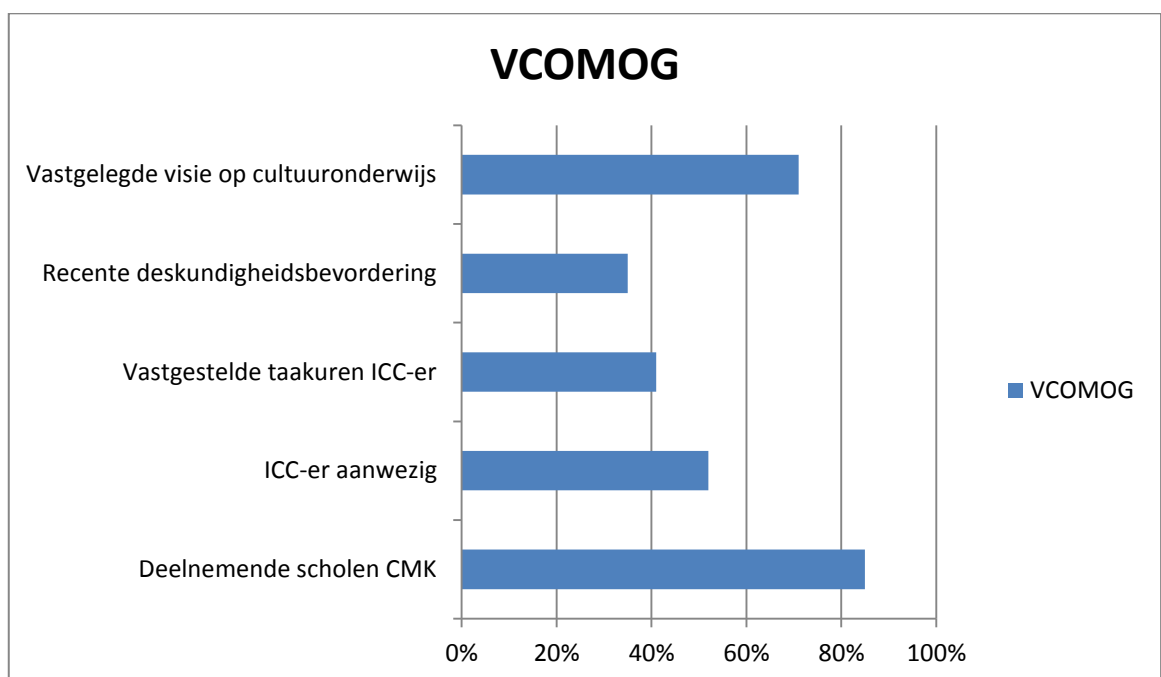
De **VCOG (Vereniging voor Christelijk Onderwijs Groningen)** is het schoolbestuur van tien Christelijke scholen in de stad Groningen en Hoogkerk.²⁹ Van deze scholen doen er zes mee aan de regeling CMK Groningen.

83% van de deelnemende scholen heeft een gecertificeerde ICC-er. 83% heeft vaste taakuren gereserveerd voor ICC-ers. 50% heeft in het vorige schooljaar gewerkt aan deskundigheidsbevordering. 83% van de deelnemende scholen heeft een uitgewerkte en vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

²⁹ Zie www.vcog.nl

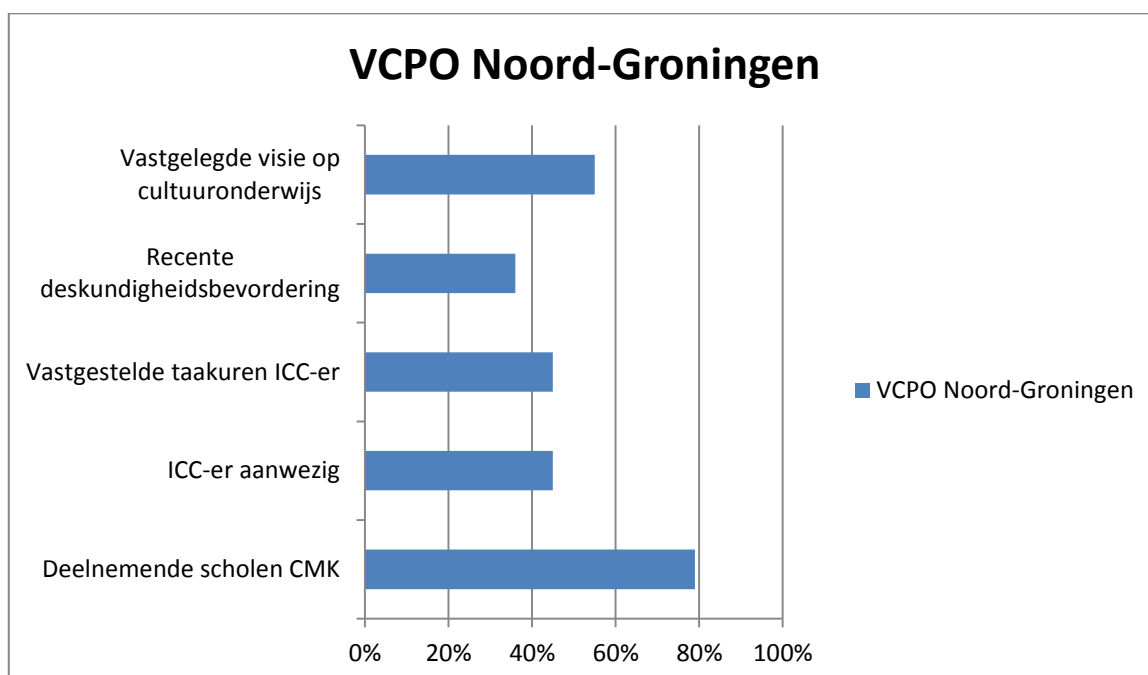
Onder de **Vereniging voor Christelijk Onderwijs Midden en Oost Groningen (VCOMOG)** vallen twintig basisscholen in het midden en oosten van de provincie Groningen.³⁰ Van deze scholen doen er zeventien mee aan de regeling CMK Groningen.

52% van de deelnemende scholen heeft de beschikking over een gecertificeerde ICC-er. 41% van de scholen heeft vastgestelde taakuren voor ICC-ers. 35% van de scholen heeft in 2014-2015 geïnvesteerd in deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs. 71% van de scholen heeft een vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

³⁰ Zie <http://www.vpcbo.picto.nl/>

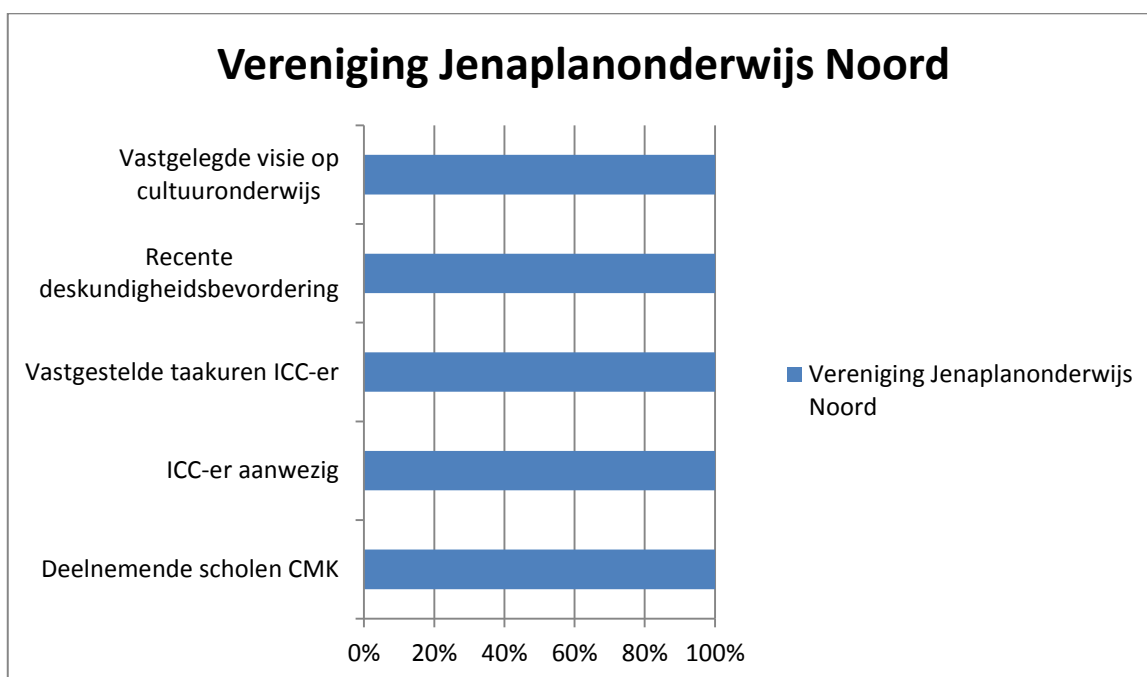
De **Vereniging voor Christelijk Primair Onderwijs in Noord-Groningen** vormt het bovenschools bestuur van basisscholen in de gemeenten Bedum, De Marne, Eemsum, Winsum en Ten Boer.³¹ Van de veertien scholen die onder dit bestuur vallen, doen er elf mee aan de regeling CMK Groningen.

45% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er. 45% van de scholen heeft vaste taakuren voor ICC-ers. 36% heeft in 2014-2015 deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuonderwijs genoten. 55% van de deelnemende scholen heeft een vastgelegde visie op cultuonderwijs.

³¹ Zie <http://www.vcpng.nl/>

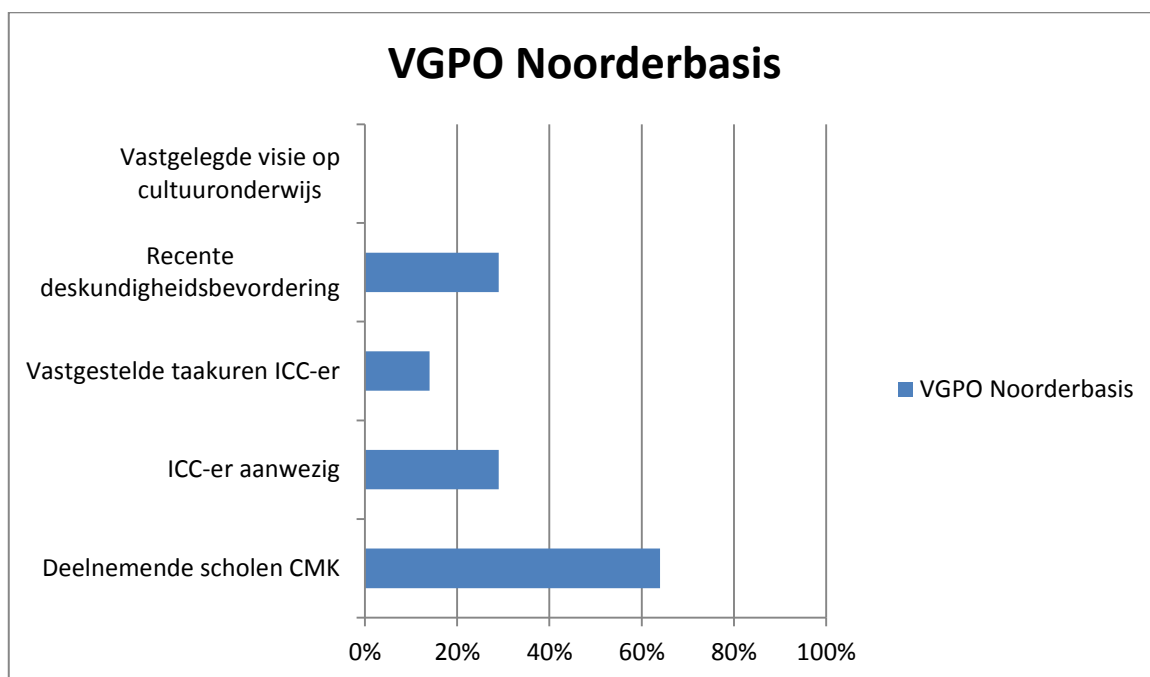
De **Vereniging Jenaplanonderwijs Noord** bestaat uit twee basisscholen op algemene grondslag in Haren en Hoogezand.³² Beide scholen doen mee aan de regeling CMK Groningen.

Beide scholen hebben een ICC-er met vaste taakuren. Beide scholen hebben in 2014-2015 gewerkt aan deskundigheidsbevordering wat betreft cultuuronderwijs. Beide scholen hebben een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

³² Zie <http://www.jenaplanschool.nl/pops/index.php/test/ontstaan>

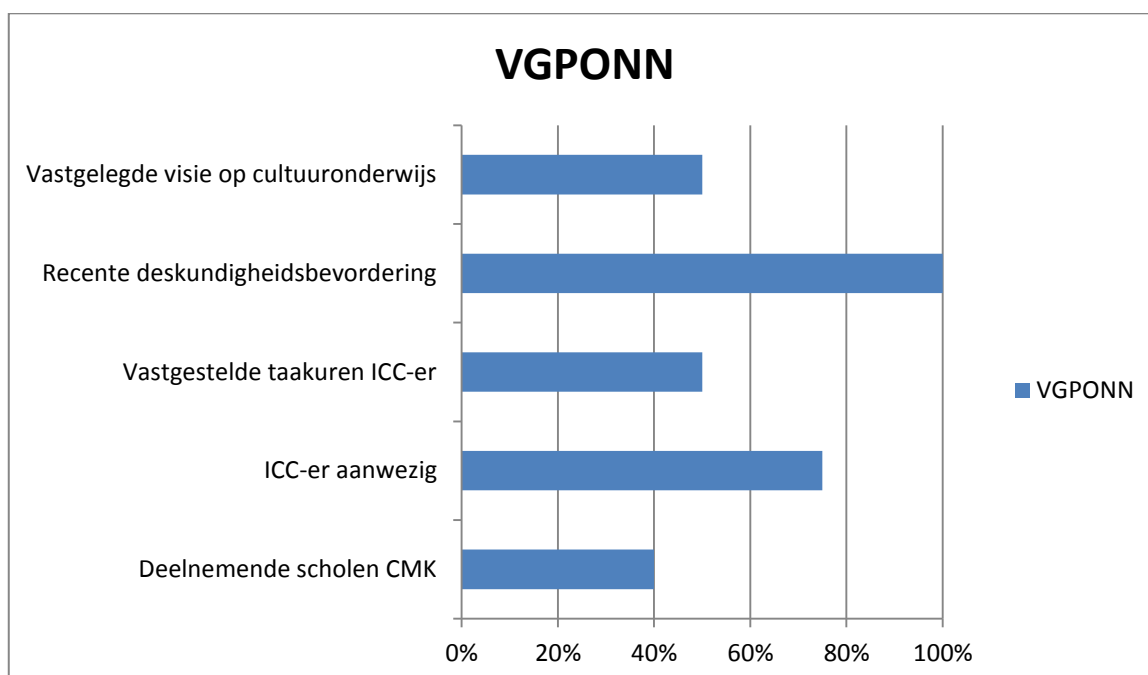
De **Vereniging voor Gereformeerd Primair Onderwijs Noorderbasis** is een gereformeerde scholenvereniging met negentien scholen in Groningen, Friesland en Drenthe. Het gaat om zeventien reguliere basisscholen, een school voor speciaal basisonderwijs en een school voor speciaal onderwijs.³³ In de provincie Groningen vallen elf scholen onder deze stichting, waarvan er zeven deelnemen aan de regeling CMK Groningen.

29% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 14% heeft vaste taakuren voor ICC-ers gereserveerd. In 2014-2015 heeft 29% van de scholen aan deskundigheidsbevordering gedaan. Geen van de deelnemende scholen heeft een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

³³ Zie www.noorderbasis.nl

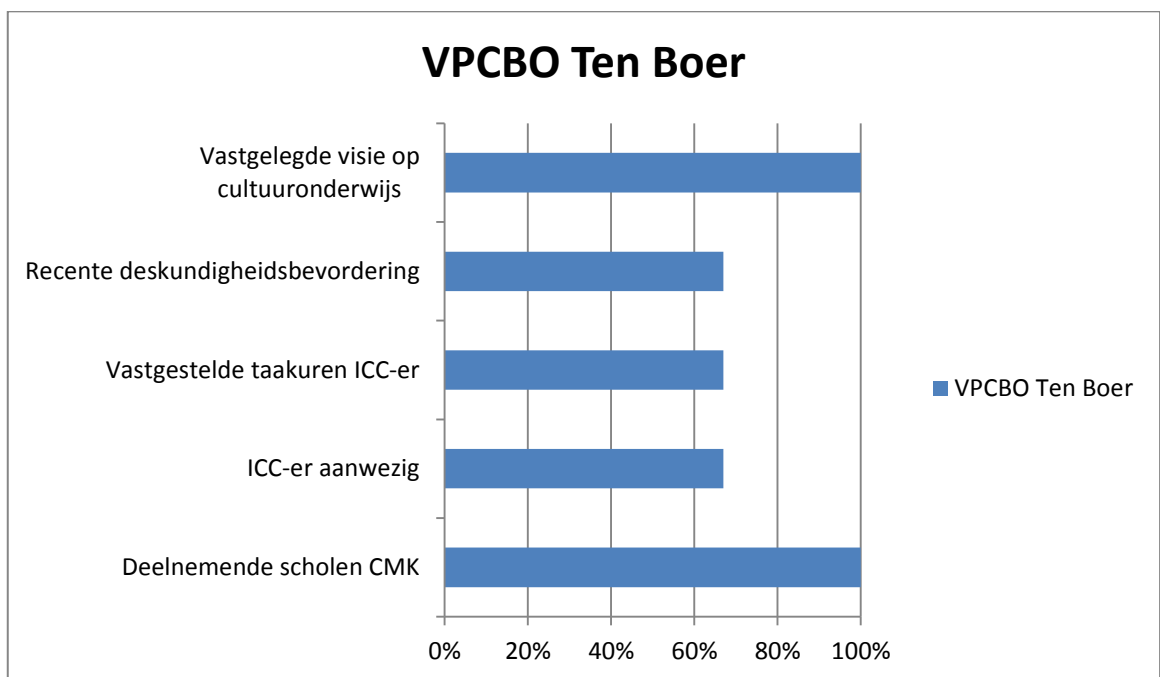
De **Vereniging voor Gereformeerd Primair Onderwijs Noordoost-Nederland (VGPONN)** is een bovenschoolse vereniging voor veertien basisscholen in Groningen en Drenthe.³⁴ Van de tien scholen die in de provincie Groningen onder deze vereniging vallen, doen er vier mee aan de regeling CMK Groningen.

75% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 50% van de scholen heeft aparte taakuren voor ICC-ers beschikbaar. Alle deelnemende scholen hebben in het vorige schooljaar deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs genoten. 50% van deze scholen heeft een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

³⁴ Zie <http://www.vgponn.nl/>

Onder de **Vereniging voor Christelijk Onderwijs te Ten Boer (VPCBO Ten Boer)** vallen drie basisscholen,³⁵ die alle drie meedoen aan de regeling CMK Groningen.

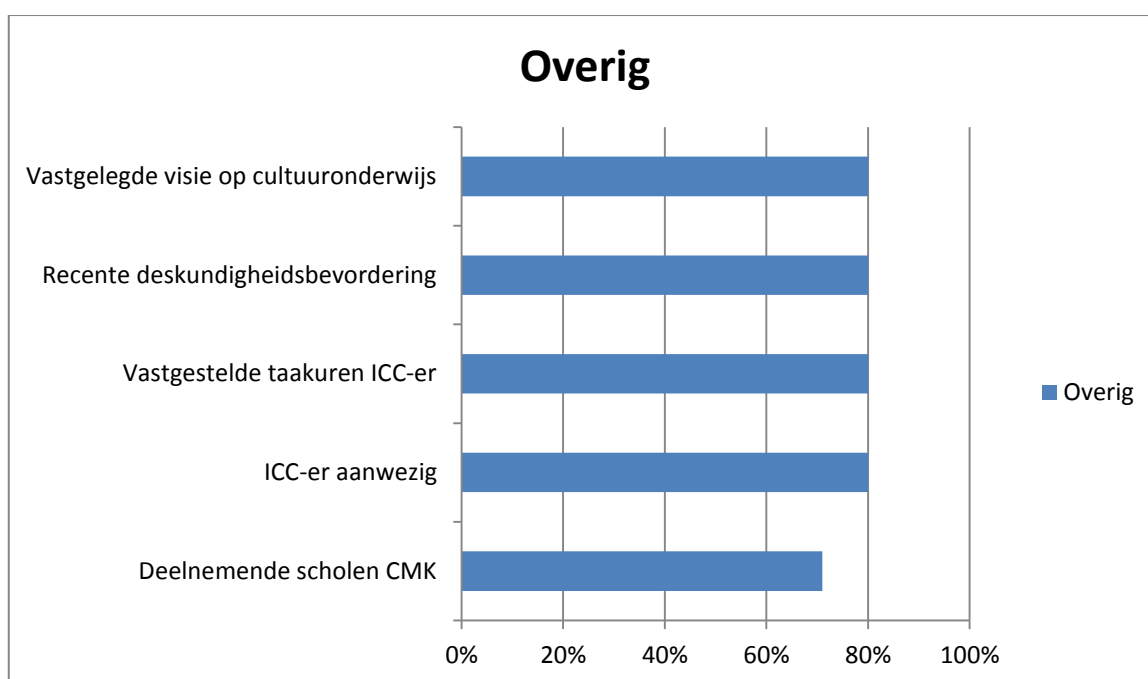

67% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er. 67% heeft taakuren voor ICC-ers gereserveerd. 67% heeft in het vorige schooljaar deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs genoten. Alle deelnemende scholen hebben een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

³⁵ Zie <http://www.vpcbotenboer.nl/>

De Nederlandse Jenaplanvereniging, de Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland e.o., de Stichting Groningse Schoolvereniging, de Stichting voor Basisonderwijs op Reformatorische grondslag voor Drenthe en Groningen, de Stichting Sint Nicolaasschool Haren, de Stichting Vrije Scholen Athena, en de Vereniging voor Christelijk onderwijs Haren vormen zelfstandige bovenschoolse besturen voor individuele scholen.

Vijf van deze in totaal zeven scholen doen mee aan de regeling CMK Groningen.

80% van de deelnemende scholen heeft een ICC-er in dienst. 80% heeft taakuren voor ICC-ers. 80% heeft in het vorige schooljaar deskundigheidsbevordering op het gebied van cultuuronderwijs genoten. 80% van de deelnemende scholen hebben een eigen vastgelegde visie op cultuuronderwijs.

Bibliografie

Format Aanvraag cultuurgelden; Cultuureducatie met Kwaliteit Groningen. Bezocht op 18 december 2015. <<http://www.cmkgroningen.nl/format>>.

K & C, Expertisecentrum en projectorganisatie kunst en cultuur. *Bovenop de toren: Beleidsplan voor een raamwerk doorgaande leerlijn cultuuronderwijs*. Assen, 2015.

_____. 'Plan van Aanpak CMK Groningen: Bestendigen, uitbreiden en verankeren van het cultuuronderwijs in Groningen'. Assen / Groningen, 2015.

Zernitz, Zoë. 'Cultuureducatie met Kwaliteit Drenthe: Doelstellingen in Beeld'. Groningen / Assen: RUG, 2014.